

Universitat
de Girona

GRAU EN CRIMINOLOGIA
FACULTAT DE DRET

L'EMPREMTA DEL FINANÇAMENT DEL TERRORISME: EL PAPER DELS PARADISOS FISCALS

Autora: Laura Tomás Pomar

Tutora: Maria Lúsa Esteve Pardo

JUNY 2015

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	2
2. PLANIFICACIÓ I EVASIÓ FISCAL. DISTINCIÓ DE CONCEPTES	4
3. ELS PARADISOS FISCALS	10
3.1 Origen històric	10
3.2 Definició i característiques dels paradisos fiscals	11
3.3 El secret bancari	17
4. UNA APROXIMACIÓ CRIMINOLÒGICA A LA DEFINICIÓ DE TERRORISME	21
4.1 Violència política.....	21
4.2 Grups armats i Grups terroristes	23
4.3 Crim organitzat.....	26
5. EL FINANÇAMENT DEL TERRORISME A TRAVÉS DELS PARADISOS FISCALS	28
5.1 Fonts de finançament legals i il·legals dels grups terroristes.....	28
5.2 El blanqueig de capitals.....	31
5.3 Relació enter el finançament del terrorisme i els paradisos fiscals	34
5.4 La prevenció del finançament del terrorisme.....	37
6. MESURES CONTRA ELS PARADISOS FISCALS.....	43
7. CONCLUSIÓ.....	47
8. BIBLIOGRAFIA	50
ANNEX I.....	53
ANNEX II	55
ANNEX III.....	57
ANNEX IV.....	58

1. INTRODUCCIÓ

Al llarg del temps la impressió de la societat sobre els paradisos fiscals ha estat associada a l'idea d'una petita illa paradisiàca on la tributació era nul·la, destí dels diners procedents de negocis il·legals i que eren utilitzats per grans empreses o per individus amb alt nivell adquisitiu per tal de no pagar els impostos o amagar les seves fortunes.

La crisi financera internacional d'aquests últims anys ha provocat, entre d'altres qüestions, que els Estats necessitin incrementar els seus ingressos i en aquest sentit els paradisos fiscals han ocasionat grans dèficits als pressupostos de molts països i s'ha posat en evidència la gran amenaça que suposen. Per un altre costat la tasca dels mitjans de comunicació, que han informat casi diàriament dels casos de corrupció dels governs, de l'evasió i elusió fiscal que han dut a terme persones mediàtiques, del blanqueig de capitals produït tant per persones físiques com per persones jurídiques, del finançament de grups criminals a través dels paradisos fiscals i la relació d'aquests amb delictes tals com el tràfic de drogues o d'armes, han fet que aquests territoris siguin coneguts per la majoria de la societat. És per aquest motiu que els paradisos fiscals han passat a ser un tema conegut per la gran majoria de les persones, la percepció inicial ha anat variant i han tingut un gran impacte dins de la societat.

Per un altre costat, i sobretot després dels atemptats de l'any 2001 als Estats Units, la preocupació dels governs i dels ciutadans s'ha dirigit cap a l'ús que en fan els grups terroristes d'aquests paradisos fiscals. Si bé es cert que el terrorisme ha estat un tema rellevant i que ha preocupat als governs, de manera concreta la tendència de les últimes dècades ha estat incidir en les diferents formes de finançament que aquests grups tenen.

Aquesta relació entre el sector financer internacional i els grups terroristes, la delinqüència econòmica i les pràctiques delictives ha estat el principal motiu de la realització d'aquest treball. L'interès que em desperta el fenomen del terrorisme i dels grups criminals organitzats ve donat per una barreja entre voler identificar els motius que fan que un individu s'uneixi a un grup terrorista, els objectius de les seves pràctiques i la planificació per dur-les a terme. En l'àmbit criminològic, durant el desenvolupament del Grau, els coneixements adquirits sobre el terrorisme i la delinqüència organitzada s'han basat en el coneixement del concepte, la naturalesa i els

tipus de grups organitzats existents; l'origen històric del terrorisme; l'impacte social i polític d'aquests i la conceptualització de la violència política. El fet de poder elaborar un treball on exposar tots aquests coneixements i al mateix temps investigar sobre la nova línia de treball que les institucions internacionals i els governs segueixen per eradicar el terrorisme ha estat tot un repte. La intenció sempre ha estat poder realitzar un treball on recopilar el màxim d'informació sobre els paradisos fiscals i el terrorisme, i a partir d'aquí crear una línia de relació entre ambdós conceptes en vers a les estratègies de finançament del terrorisme.

És per això que dins del treball trobem inicialment un recull de varis aspectes introductoris sobre la planificació fiscal, l'elusió i l'evasió fiscal i un seguit de conceptes en relació amb aquesta activitat. Seguidament es descriu el concepte de paradís fiscal i es posa en evidència la dificultat per trobar una definició general, es manifesten les circumstàncies de la creació dels mateixos, es fa un recopilatori de les seves característiques, els agents que els utilitzen i s'introdueixen organismes internacionals que tenen relació amb aquests territoris.

Abans de fer referència al finançament del terrorisme, en el capítol quatre trobem una aportació des de l'àmbit de la criminologia per tal de definir els conceptes de violència política, grups armats, terrorisme i crim organitzat. Finalment s'exposen les fonts de finançament dels grups terroristes, aquelles que són legals i aquelles pràctiques il·legals que duen a terme per tal d'obtenir finançament. S'explica també el delictes de blanqueig de capitals i la relació existent entre els paradisos fiscals i el finançament dels grups terroristes. Per últim trobem una petita referència a com es treballa per prevenir el finançament del terrorisme i les mesures adoptades per les principals institucions internacionals en contra dels paradisos fiscals.

Per a finalitzar el treball s'exposen les conclusions a les que s'ha arribat durant la realització d'aquest.

2. PLANIFICACIÓ I EVASIÓ FISCAL. DISTINCIÓ DE CONCEPTES

La planificació fiscal, en un principi, és una activitat legítima fruit de l'ús de règims fiscals atractius a través d'impostos directes o indirectes i que permeten el màxim estalvi fiscal en diferents operacions. En aquest camí, la STC de 17 de febrer del 2000 reconeix la legitimitat constitucional de l'economia d'opció en que es basa la planificació fiscal i defineix aquesta com “*la posibilidad de elegir entre varias alternativas legalmente válidas dirigidas a la consecución de un mismo fin, pero generadoras de alguna ventaja adicional respecto a otras*”.

Entenem doncs que la finalitat de minimitzar la càrrega fiscal és per sí mateixa una opció empresarial vàlida i així ho reconeix el mateix Tribunal de Justícia de la Unió Europea afirmant que és legítim tenir en compte diferents consideracions fiscals abans de determinar la implantació geogràfica d'una filial (*STJUE 12 de septiembre de 2006, C-196/04*). Seguint el camí de la planificació fiscal entesa com a una economia d'opció, podem definir-la com “*la reflexión y el cálculo de antemano de la forma de optimizar la utilización de la normativa reguladora de los impuestos con que se gravan las operaciones que se llevan a cabo con el afán de que la carga fiscal sea la menor posible; pero, eso sí dentro de la legalidad*”¹.

Seguint a Falcón y Pulido, es defineix la planificació fiscal com “*la actividad encaminada a minimizar o diferir en el tiempo la carga fiscal de una operación concreta o de un conjunto de operaciones, respetando el ordenamiento vigente*”². La planificació fiscal es pot dur a terme tant en negocis individuals, com en complexes operacions econòmiques o respecte tota l'activitat d'una empresa o un grup de societats. El que caracteritza aquesta optimització fiscal és l'opció de poder triar entre les diferents alternatives per configurar un negoci i pagar la menor quantitat de tributs, és a dir que la seva finalitat és la d'optimitzar la càrrega tributària.

---

¹ Prieto, M^oJose. (1995). *La planificación fiscal internacional y en el ámbito de la Unión Europea. La Elusión fiscal*. Revista de Estudios Europeos (N°. 11). p.121–134. Recuperat de <http://uvadoc.uva.es/handle/10324/3006>

² Falcón, R. i Pulido, E. (2013). *Planificación fiscal internacional y medidas antielusión*. Dins *Derecho fiscal internacional* (2^a ed). Madrid: Editorial: Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales. p.232.

Existeix, però, un ús abusiu de la planificació fiscal, que va més enllà del que abans s'ha explicat i que s'excedeix en l'ús de les possibilitats que ofereixen els ordenaments jurídics i una altra part il·lícita en que s'utilitzen avantatges fiscals que són de difícil justificació i que normalment van acompanyades d'una opacitat a l'accés en la informació, una normativa sobre el secret bancari, poca legislació al respecte, etc. Per tant la planificació fiscal podríem dir que té tres vessants: una conducta legítima que es situa dins de l'estalvi fiscal o altrament dit economia d'opció, una conducta abusiva amb els avantatges que ofereix, i per un altre costat existeixen un seguit de conductes que són il·lícites pel fet d'anar en contra de la llei, tals com evasió o frau fiscal.

Com a exemple d'una conducta abusiva en l'ús dels avantatges fiscals trobem el *treaty shopping*, però abans d'entrar dins d'aquesta modalitat hem de parlar de la doble imposició internacional. Aquesta es produeix quan una mateixa renda o element patrimonial queda gravat en el mateix moment per dos o més Estats a través d'un impost de la mateixa naturalesa o similar. Ramón Falcón y Elvira Pulido parlen de tres conceptes en relació amb la doble imposició internacional: “*identidad de objeto; identidad temporal e identidad de concepto tributario*”³. Així doncs és la situació per la qual una mateixa renda o bé resulta subjecte a imposició en dos o més països, per la totalitat o part del seu import, durant el mateix període impositiu o per una mateixa causa. A més cal que el subjecte passiu sigui jurídicament idèntic.

La raó de l'existència de la doble imposició internacional és la coexistència entre diversos criteris de subjecció dels tributs, és a dir la possibilitat de que una mateixa riquesa es trobi gravada per dos Estats diferents, el de residència i el de la font. Per tal de fer aquesta part teòrica més comprensible, veiem un exemple: una persona jurídica resident a un Estat A ofereix els seus serveis a una empresa d'un Estat B i aquests serveis es realitzen dins d'un Estat C. D'acord amb la legislació de l'Estat B, en el cas de serveis prestats per un no resident, el pagament dels serveis estan subjectes a una retenció dins del país. Pel que fa l'Estat C, la seva legislació diu que es gravaran tots aquells serveis que es realitzen dins del seu territori. Per tant ens trobem en una doble imposició perquè tant l'Estat B com l'Estat C consideren una mateixa renda, obtinguda pel resident a l'Estat A, com a gravable.

---

³ Falcón, R. i Pulido, E. (2013). *Los problemas de doble imposición y las medidas para corregirla en el país de la residencia*. Dins *Derecho fiscal internacional* (2ª ed). Manuales de Profesionales. Madrid: Editorial Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales. p.88

Una altre raó de la doble imposició és que els Estats no utilitzen un únic i mateix criteri de residència, pel que pot passar que una persona que resideix a Espanya⁴ i tingui un habitatge a Gran Bretanya es consideri resident a ambdós països.

Per a evitar la doble imposició internacional existeixen els Convenis de Doble Imposició, tractats internacionals que tenen la finalitat d'eliminar la doble imposició ja sigui determinant a quin país li correspon el gravamen quan el que succeeix és que són varis els que inicialment tenen dret a la seva execució o establint un mètode per eliminar la doble imposició a l'Estat de residència i al mateix temps limitar la imposició d'un Estat a l'altre. A més a més tenen com a objectiu prevenir el frau i l'evasió fiscal mitjançant mecanismes de col·laboració entre les Administracions Tributaries dels països que el firmen, reforçar la seguretat jurídica de les empreses i promoure les relacions econòmiques i comercials internacionals. La majoria de Convenis de Doble Imposició en matèria d'Impostos sobre la Renda i el Patrimoni són bilaterals, per tal d'evitar la doble imposició i prevenir l'evasió fiscal fent que les activitats econòmiques quedin clarificades, unificades i garantides.

Dins dels Convenis de Doble Imposició es defineix l'àmbit d'aplicació pel que fa a la duració, al territori d'aplicació, a la matèria (impostos als quals s'aplica) i a les persones a qui va dirigit. Aquests Convenis no formen un conjunt normatiu autosuficient perquè la seva aplicació es fa integrada dins del conjunt de normes que formen el sistema fiscal dels Estats que el firmen. És per això que els Convenis de doble imposició no creen tributs sinó que modifiquen els existents.

Va ser l'OCDE qui va elaborar un Model de Conveni amb la finalitat de donar als Estats un marc uniforme de negociar i concloure convenis fiscals entre ells i tercers països i al mateix temps contribuir a l'eliminació d'obstacles fiscals de cara al desenvolupament del comerç internacional a través de repartir les potestats tributaries entre els Estats. Segons aquest model, els Convenis de Doble Imposició han de promoure els intercanvis de béns i serveis i els moviments de capitals i persones mitjançant l'eliminació de la doble imposició internacional.

---

⁴ Segons la Llei 35/2006, de 28 de Novembre, de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques i de la modificació parcial de les lleis dels Impostos sobre les Societats, sobre la Renda dels no residents i sobre el Patrimoni, BOE-A-2006-20764: es considera resident habitual la persona que romangui més de 183 dies, durant l'any natural, en territori espanyol (Article número 9).

Un cop introduïts aquests conceptes podem presentar un exemple de l'ús abusiu d'un instrument jurídic dins de la planificació fiscal, les operacions denominades *treaty shopping*.

Aquest terme prové dels Estats Units i està inspirat en l'expressió *forum shopping* que fa referència a la recerca de l'òrgan jurisdiccional del que s'espera la resolució més favorable. El mateix succeeix amb el *treaty shopping*, l'operació s'articula amb la finalitat d'obtenir el rendiment des de l'Estat que ha proposat el conveni més favorable, amb el menor gravamen possible. La qüestió és que el conveni escollit en principi no seria aplicable, però es realitzen un seguit d'operacions per accedir a la seva aplicació.

“La característica essencial del *treaty shopping* es la modificación del Estado desde el que se obtienen los rendimientos”⁵. L'objectiu és eliminar o reduir la tributació obligatòria a l'Estat on s'ha generat la renda a través d'un Conveni de Doble Imposició.

A mode d'exemple imaginem una empresa que resideix a un Estat R i obté una renda a l'Estat F. Aquest últim Estat grava a un nivell alt les rendes obtingudes en el seu territori per part de no residents, a no ser que hi intervingui un conveni de doble imposició, però en aquest cas suposem que no hi ha conveni aplicable entre els Estats R i F. L'entitat resident a l'Estat R, desenvoluparà una estructura de *treaty shopping* per a beneficiar-se dels avantatges que ofereixen els convenis de doble imposició firmats per altres Estats amb l'Estat F. Ho farà mitjançant la creació d'una societat dins l'Estat que ha firmat un conveni amb l'Estat F i aquesta societat conductora obtindrà la consideració de resident dins de l'Estat.

Per últim, quan dins de la planificació fiscal s'utilitzen instruments opacs sobre els que no es proporciona informació a les autoritats fiscals, ja sigui perquè parlem d'un paradís fiscal o perquè en el país en qüestió existeix secret bancari, i els rendiments obtinguts no es declaren allà on es té l'obligació de fer-ho, pot derivar a una infracció o delictes

---

⁵ Vega, F.A. (2003). *El ámbito subjetivo de los convenios para evitar la doble imposición y las cláusulas de limitación de beneficios*. Dins *Las Medidas contra el treaty shopping: las cláusulas de limitación de beneficios en los convenios de doble imposición*. Madrid: Ministerio de Hacienda, Instituto de Estudios Fiscales. p.85.

Recuperat de:

http://www.ief.es/documentos/recursos/publicaciones/libros/Est_jurid/Libros_estud_jur_Treaty.pdf

fiscal. La infracció en sí mateixa no consisteix en utilitzar un compte en un banc estranger sinó en no declarar els corresponents rendiments quan hi ha l'obligació de fer-ho.

L'elusió fiscal es situa dins o al límit de la legalitat. És una pràctica legal que representa l'aprofitament dels recursos legals disponibles per a aconseguir la mínima càrrega fiscal, o bé per a diferir el seu impacte en el temps. Quan parlem d'elusió fiscal ens centrem en aquella figura jurídica que permet al contribuent intentar evitar que es realitzi el fet imposable amb la finalitat de no pagar els tributs o abaratir els costos tributaris, encara que suposi forçar algun aspecte jurídic establert a les lleis. Per a dur a terme aquesta pràctica es poden fer ús dels paradisos fiscals o altres països que tenen una càrrega impositiva baixa. *“Habrà elusión fiscal cuando se evita o reduce la realización de consecuencias del hecho imponible por la artificiosidad del negocio jurídico o por la ausencia de cualquier otra justificación de la vía elegida”*⁶. Per tant l'elusió fiscal té com a objecte el desig de l'individu de no pagar els impostos o no pagar l'import que tocaria a través de fer ús de les llacunes que existeixen en la legislació del territori.

Per un altre costat l'evasió fiscal és una pràctica il·legal que consisteix en no pagar o pagar menys del que correspon en base a l'aplicació de les normes tributàries establertes o ocultar o no registrar els beneficis per tal d'evitar pagar els impostos que se'n deriven. Inclou situacions en que determinats agents busquen reduir els costos tributaris, utilitzant mitjans il·lícits i vetats per les lleis.

La gran distinció entre ambdós conceptes és que l'elusió fiscal es un mecanisme lícit per a reduir les obligacions fiscals fent ús dels buits en les normes tributaries; mentre que l'evasió fiscal és un comportament que consisteix en *“sustraer la actividad económica al control fiscal y, por tanto, en el impago de los impuestos”*⁷.

Existeixen diferents territoris que ofereixen sistemes fiscals més avantatjats que d'altres i es caracteritzen per tenir una baixa o nul·la tributació, qüestió que afavoreix a optimitzar la càrrega impositiva. Els paradisos fiscals són uns d'aquests territoris i

---

⁶ Vega, F.A. (2003). *Las medidas contra el treaty shopping*. Dins de *Las Medidas contra el treaty shopping: las cláusulas de limitación de beneficios en los convenios de doble imposición*. Madrid: Ministerio de Hacienda, Instituto de Estudios Fiscales. p.100 -101

⁷ Hernandez, J. (2005). *Cómo los paraísos fiscales fomentan la evasión i el fraude fiscal*. Dins *Los paraísos fiscales*. Madrid: ediciones Akal. p.145-146

mitjançant aquests es poden desenvolupar actes, fets i negocis per tal de trobar les millors condicions impositives per oferir als seus usuaris, tot i que cal tenir en compte que l'elusió fiscal es pot dur a terme a través de la utilització de qualsevol territori i que no requereix d'un paradís fiscal estrictament. Els paradisos fiscals també estan directament relacionats amb l'evasió fiscal ja que amb aquesta pràctica il·legal es busca la protecció dels sistemes tributaris que combinen una baixa o nul·la imposició amb el secret bancari, per tal d'amagar les rendes dels usuaris.

3. ELS PARADISOS FISCALS

3.1 Origen històric

És important tenir coneixement de les circumstàncies que han participat al llarg de la història per tal d'arribar a crear uns fonaments del concepte de paradís fiscal. L'origen històric d'aquests és controvertit, però podem trobar unes pinzellades de la idea de paradís fiscal al segle XVII amb els saquejos produïts per pirates a les colònies espanyoles i el fet de dipositar el botí dins de territoris britànics perquè aquests els desfruitessin.

Després d'aquesta primera aproximació històrica, ens situem a finals el segle XIX i tot el segle XX, on el desenvolupament industrial i econòmic que es va produir durant els anys de la postguerra va afavorir que alguns territoris formessin sistemes fiscals destinats a atraure capital estranger. Aquests territoris són considerats de baixa tributació, ja que tenien la intenció de crear un sistema financer que captés l'interès del sector més ric de la població i de les empreses a través de relaxar els seus impostos.

El conflicte produït l'any 1920 entre diverses empreses britàniques per la qüestió de la residència va desembocar en la creació del principi de *virtual residency*, que implicava que una empresa registrada al Regne Unit i que operava a l'estranger no tindria perquè estar sotmesa als impostos britànics. Si hi afegim que l'any 1934 es va establir el secret bancari a Suïssa, trobem dos fets que van afavorir a l'aparició dels paradisos fiscals.

L'adopció d'aquests sistemes fiscals venia motivada per diferents raons: "*Algunos territorios fundamentaron sus sistemas tributarios con base en el principio de territorialidad, como Costa Rica, Hong Kong o Panamá. Otros territorios, como la Isla de Man, Holanda, Luxemburgo o Suiza no han tenido mayores razones que la competencia fiscal. Incluso en algunos pequeños Estados, entre los que destacan varias antiguas colonias de potencias mundiales, estas prácticas fiscales se constituyeron, desde su inicio, en "una actividad más" por medio de la cual obtener recursos*"⁸.

La creació dels paradisos fiscals no va ser de cop, sinó que es considera que van patir un procés evolutiu al llarg dels anys i es van estendre arreu del món a mesura que anaven

---

⁸ Salto van der Laat, D. (2000). *Los paraísos fiscales como escenarios de elusión fiscal internacional y las medidas anti-paraíso en la legislación española*. Crónica Tributaria (Nº 93). p.6. Recuperat de: http://www.ief.es/documentos/recursos/publicaciones/fiscalidad_internacional/ParaisosFiscales_DiegoSalto.pdf

captant capital d'altres territoris. “Así, para alguna doctrina esta consideración tiene su origen en determinadas motivaciones: Suiza (el refugio fiscal moderno más viejo) se trata de una evolución histórica, primero como refugio de capital y luego de impuestos; para otros, esta consideración es sólo un negocio lucrativo (Liberia), mientras que para algunos es una razón de ser, (Bahamas e Islas Caimán)”⁹.

La globalització ha augmentat la competència internacional entre els agents econòmics privats i els capitals han anat trobant un entorn molt favorable per anar-se movent lliurement, ja sigui per l'eliminació de controls, pel desenvolupament de les noves tecnologies o per les grans oportunitats d'inversions econòmiques que han anat sorgint de la mà de la desregulació de nombrosos mercats. Els contribuents disposen de facilitats per assolir una disminució de la tributació efectiva de la renda i al mateix temps els països fan els seus sistemes tributaris més atractius de cara als individus per captar capitals.

Però els paradisos fiscals no són figures estàtiques sinó que han anat evolucionant, i aquella percepció inicial d'illes paradisiàques o territoris privilegiats on la tributació era nul·la ha anat transformant-se donat que s'han anat implementant lleis més rígides i alguns controls vinculats a que la resta de països han volgut desincentivar la utilització d'aquests paradisos i evitar el mal que causen a la resta de territoris.

3.2 Definició i característiques dels paradisos fiscals

Abans de definir el concepte de paradís fiscal, en primer lloc farem referència al concepte de *territori de baixa tributació*, denominació que resulta de l'essència dels paradisos fiscals donat que, com es veu més endavant, la càrrega impositiva d'aquests territoris és menor. En segon lloc parlem dels *centres offshore* (“en la mar”), fent referència al principi bàsic per denominar un paradís fiscal perquè els primers destinataris d'aquests són agents econòmics que resideixen fora del territori.

No existeix a cap nivell una definició consensuada i concreta del que anomenem paradís fiscal, és a dir cada país o cada organisme utilitza els criteris de valoració pertinents per intentar fer una aproximació del que seria un paradís fiscal. És per aquest motiu que hem de tenir en compte que existeixen moltes versions de la definició de paradís fiscal i

---

⁹ Badenes, N. (1994). *Elusión fiscal internacional y tratamiento en la legislación española*. Actualidad Financiera, Tomo II. p.305. Citat a Molina, E. y Pedraza, M. A. (2011). *Paraísos Fiscales: Una aproximación a escala global*. Revista OIKONOMOS 12 de Setembre, Any 1, Vol. 2. p.98-111. Recuperat de <http://oikonomos.unlar.edu.ar>

haurem de tenir en compte d'on provenen i quins criteris han utilitzat per fer aquesta definició.

Quan parlem de paradisos fiscals ens referim a aquells territoris que tenen un sistema fiscal amb reduïda o nul·la tributació, en relació amb els impostos directes, i que, entre d'altres, provoquen que sigui de fàcil execució l'evasió fiscal per part de persones d'altres jurisdiccions o estrangers. Són territoris o zones caracteritzades per l'aplicació d'un règim tributari molt favorable per a les empreses i pels particulars d'altres països, fet pel qual aquests dipositen quantitats econòmiques i s'acullen als avantatges que els sistema tributari del paradís fiscal ofereix. En aquests territoris, els ciutadans i empresaris del propi país mantenen les seves obligacions fiscals, tal i com succeeix a la resta de territoris, però els estrangers gaudeixen d'uns beneficis fiscals molt favorables a l'hora de dur a terme les seves estratègies de planificació fiscal. Però cal tenir en compte que el fet de que un territori tingui una tributació baixa no fa per sí mateix que es consideri com a paradís fiscal.

Existeixen moltes fonts i molts autors que fan una definició de paradís fiscal, fet que ens ajuda a comprendre millor què són aquests territoris. Pel que fa el Diccionari de la Reial Acadèmia Espanyola descriu els paradisos fiscals com un *“país o territorio donde la ausencia o parvedad de impuestos y controles financieros aplicables a los extranjeros residentes constituye un eficaz incentivo para atraer capitales del exterior”*. L'autor José Luis Escario els considera *“jurisdicciones especializadas en atraer la inversión extranjera utilizando para ello el secreto bancario, tipos impositivos muy bajos o inexistentes para los no residentes, la falta de cooperación con las administraciones fiscales de otros países y la desregulación”*¹⁰.

En aquesta línia Ramón Falcón y Elvira Pulido defineixen els paradisos fiscals com *“aquellas zonas en las que existe una presión tributaria, directa o indirecta, nula (no tax haven) o muy escasa, y que al mismo tiempo presentan características de desarrollo, estabilidad política y social, e inexistencia de control de cambios (y por*

---

¹⁰ ESCARIO, J.L. (2011): *Paraísos Fiscales: Los agujeros negros de la economía globalizada*. Madrid: Catarata y Fundación Alternativas.

tanto posibilidad de transferir fondos al exterior libremente), que las hacen susceptibles de ser utilizadas en las estrategias de planificación fiscal”¹¹.

En base a que no existeix una definició oficial o estandaritzada que expliqui exactament el que s’entén per paradís fiscal ens serà útil enumerar les característiques més bàsiques dels paradisos fiscals. Prèviament és necessari parlar d’una organització internacional relacionada amb els paradisos fiscals com és l’Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic. L’OCDE promou polítiques per millorar el benestar econòmic i social de les persones de tot el món. En un principi, l’any 1948 apareix l’*Organización Europea de Cooperación Económica (OECE)* per tal d’executar el Pla Marshall finançat pels Estats Units i començar a instaurar la cooperació entre països en l’àmbit econòmic. L’any 1961 passa a ser l’OCDE, organització que agrupa 34 països membres entre els quals hi trobem Espanya, amb la finalitat, entre d’altres, de recolzar el desenvolupament econòmic sostenible, augmentar el nivell de vida, l’estabilitat financera i contribuir al creixement mundial. Manté relacions amb 100 països més i manté diversos fòrums oberts en l’àmbit de pràctiques fiscals perjudicials. Actualment la seva seu es troba a París (França).

L’OCDE va elaborar l’informe “*Competencia fiscal perjudicial: una cuestión global emergente*” l’any 1998, on defineix els paradisos fiscals com a un instrument de competència fiscal perjudicial i on estableix uns criteris per tal d’identificar aquells territoris que són considerats com a paradisos fiscals. A aquesta iniciativa es sumen els països del G7¹² i la Comissió Europea. Per a la identificació dels paradisos fiscals l’OCDE assenyala quatre criteris:

En primer lloc trobem que la jurisdicció ofereix un sistema d’impostos molt baixos o directament nuls, tot i que també afegeix que no és criteri suficient per a que un territori sigui considerat paradís fiscal donat que cada país és lliure de determinar els seus tipus

---

¹¹ Falcón, R. i Pulido, E. (2013). Planificación fiscal internacional y medidas antielusion. Dins *Derecho fiscal internacional* (2ª ed). Manuales de Profesionales. Madrid: Editorial Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales. p.301

¹² Grup de set països amb un gran pes polític, econòmic i militar format l’any 1976. Conformat per Alemanya, Canadà, Estats Units, França, Regne Unit, Japó i Itàlia, se li suma la participació de Rússia des de l’any 1997 tot i que no sempre està present (G8). Té com a funció principal assegurar la coordinació de les polítiques econòmiques i de les polítiques en general. Específicament en l’àmbit dels paradisos fiscals, l’any 2000 aquest grup va aprovar un Informe anomenat “*Acciones contra el abuso del sistema financiero global*” on instava als governs a combatre el blanqueig de capital, la competència fiscal nociva i millorar l’ús dels estàndards internacionals.

impositius i d'organitzar el seu sistema tributari. Per tant a més d'aquesta baixa o nul·la tributació també s'han de produir els altres tres criteris.

En segon lloc s'ha de produir una falta d'intercanvi d'informació amb els altres països. Això vol dir que aquests territoris estan legislativament organitzats per tal de no haver de donar informació, fet que permet a l'inversor eludir els impostos al seu Estat de residència i propicia que es produeixin activitats il·legals. La falta de transparència i d'informació sobre del contribuent i sobre de l'aplicació de les normes tributàries és el tercer criteri que defineix l'OCDE. Aquest provoca que no es disposi d'un coneixement real de les operacions que es duen a terme dins de la jurisdicció. I com a últim criteri, la falta d'activitat econòmica real al territori per a obtenir els beneficis fiscals.

En aplicació d'aquests criteris, l'Informe de l'OCDE de l'any 2000 (*Towards Global Tax Co-operation*) va identificar 35 territoris com a paradís fiscal (ANNEX I). L'any 2009 van sortir d'aquesta llista territoris com Gibraltar, Mònaco, Liechtenstein, Guernsey, Jersey, l'Illa de Man o San Marino, entre d'altres. Finalment dins de l'última edició del llistat elaborat per l'OCDE al Maig de 2012 només hi apareixen com a paradís fiscal Nauru i Niue.

També en l'àmbit d'institucions internacionals rellevants en relació amb els paradisos fiscals cal esmentar el Grup d'Acció Financera Internacional (GAFI), un cos intergovernamental que té propòsit de desenvolupar i promoure polítiques per combatre el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme. Es va crear durant el G7 l'any 1989 a París com a resposta a les preocupacions creixents que a nivell internacional hi havia en relació amb el blanqueig de capitals. Posteriorment es van incorporar els països de l'OCDE i organismes internacionals com la Comissió Europea o el Consell de Cooperació del Golfo.

El GAFI és un organisme que treballa per generar la voluntat política necessària per tal que a nivell estatal s'efectuïn les reformes legislatives i reguladores adequades en les àrees de la seva competència. A més controla la implementació de les mesures necessàries, examina les tècniques i contramesures contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme, i promou l'adopció i aplicació de mesures apropiades a nivell mundial. En aquesta tasca el GAFI col·labora amb altres organismes internacionals implicats en la lluita contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme.

Els Ministres de finances del G7, a través del GAFI, van acordar coordinar la seva acció en contra dels paradisos fiscals i reforçar la seva vigilància sobre les transaccions financeres que afectaven als països no cooperadors identificats pel GAFI: Bahames, Dominica, Filipines, Illes Caiman, Illes Cook, Illes Marshall, Israel, Líban, Liechtenstein, Nauru, Niue, Panamà, Rússia, San Cristóbal i Nieves i San Vicente i las Granadinas¹³.

Tot i les intencions dels diferents autors i d'aquestes Institucions, és evident que hi ha una dificultat per tal de precisar els criteris per determinar què considerem com a paradís fiscal. Per tal d'entendre millor què són aquests territoris, ens ajudarem d'un seguit de característiques que fan que aquests territoris siguin considerats com a tals¹⁴:

- *Impostos baixos o nuls per a residents i no residents.* Frequentment els no residents no estan subjectes a cap gravamen, tret de les taxes d'inscripció i manteniment de societats. Aquesta situació es manifesta de manera diferent segons el territori, en el cas de les Bahames o Mònaco, el sistema fiscal no grava les rendes o ofereix exempcions per evitar la seva imposició. Altres territoris com Costa Rica o Hong Kong, estableixen sistemes fiscals en base al principi de territorialitat, sobre el que es considera que totes aquelles rendes generades més enllà de les seves fronteres no serà considerada com una renda gravable. A Suïssa o Liechtenstein s'instauren tipus reduïts per a aquelles societats que no són residents.
- *Secret bancari i comercial establert.* És un dels trets més importants donat que fins hi tot està castigat amb presó si es trenca aquest secret. Les dades de titulars de comptes només es faciliten a les autoritats en cas d'evidències clares de delictes greus tals com el terrorisme o el narcotràfic. Aquest secret bancari comporta una falta d'intercanvi d'informació i genera complicitat entre alguns territoris per tal d'amagar les rendes dins d'un Estat produint així evasió fiscal. A més també tots els professionals estan sotmesos a un estricte control reglamentari del respecte a la confidencialitat relativa als clients i a les operacions financeres, incloses aquelles que violin lleis de territoris estrangers.

---

¹³ Martínez, José M. (2005). *Los Paraísos fiscales: uso de las jurisdicciones de baja tributación*. Madrid: Dijusa. p. 248 – 249.

¹⁴ Chavagneux, C. Y Palan, R. (2007). *Los paraísos fiscales*. Espanya: Editorial Trajecte. p. 17 -20.

- *Legislació financera i comercial atractiva.* Aquests territoris exigeixen pocs requisits per establir companyies o admetre fons, a més d'oferir una llibertat total de moviment de capitals. Tampoc faciliten l'intercanvi d'informació amb finalitat tributaria amb altres països. A més a més, el servei bancari pot ser molt complet, d'alt nivell i comparable als millors centres financers del món oferint grans facilitats d'actuació.
- *Sistema jurídic flexible.* Entenent com a flexible la falta de control i la poca rigidesa dels seus ordenaments jurídics, qüestió que provoca que sigui fàcil i ràpid crear una societat. Aquelles empreses que desitgen donar-se d'alta en aquests territoris disposen d'una gran llibertat en quant a la informació que volen proporcionar. Fins hi tot alguns territoris ofereixen la possibilitat de constituir la societat mantenint oculta la identitat dels accionistes.
- *El contribuent no realitza una activitat substantiva dins del territori,* tot i això se li permet beneficiar-se d'importants reduccions o exempcions dels impostos.
- *Falta de transparència.* No hi ha registres públics amb les dades personals dels propietaris i accionistes de les empreses de no residents i també s'admet la figura dels testaferrós.
- *Estabilitat política i econòmica.* Un tret essencial perquè quan això es trenca, els diners i els negocis emigren a altres territoris.
- *Falta de control o control de canvis liberal.* Molts paradisos fiscals tenen un sistema de control de canvis doble, el qual fa diferència entre residents i no residents i entre la moneda local i la moneda estrangera. Generalment els no residents no es troben subjectes a control de canvis. En el cas d'una societat creada en un paradís fiscal no estarà subjecte a un control de canvi en la mesura en que les operacions es portin a terme amb moneda estrangera.
- *Disposen de bones comunicacions.* En especial tenen una bona telecomunicació donat que gaudeixen de grans infraestructures i posen a disposició de l'inversor una gestió durant les vint-i-quatre hores.

Qualsevol persona física o jurídica pot fer ús d'aquests territoris que en compliment d'aquestes característiques es consideren paradisos fiscals. Destaquem tres agents característics que en fan ús: els bancs, les empreses multinacionals i les grans fortunes.

Dins del sector financer trobem el que s'anomenen bancs offshore, majoritàriament utilitzats en l'àmbit del blanqueig de capitals perquè a través d'ells es pot arribar a la

banca privada. En aquest cas ens podem trobar entitats que són reconegudes i que estan sotmeses a la regulació del país on estan situades, però que tenen sucursals dins del paradís fiscal i que aquestes estan sotmeses a la regulació del territori considerat paradís fiscal. També podem trobar bancs pantalla, aquells que tenen el seu domicili en un centre offshore en el que una determinada institució l'ha autoritzat a realitzar una activitat bancària, però no realitzen negocis dins d'aquesta localització, no té treballadors i no està subjecte a inspecció per part de l'autoritat bancària.

Les empreses multinacionals són agents que també fan ús dels paradisos fiscals per a les seves activitats donat que busquen maximitzar el seus beneficis minimitzant els costos. Per a aquestes activitats la utilització dels denominats Holdings és el més habitual. Es tracta d'una xarxa d'entitats, que no tenen perquè ser del mateix sector, i que normalment estan participades en accions. L'empresa matriu adquireix gran part de les accions o participacions de les altres empreses i com que aquesta està registrada dins d'un paradís fiscal pagarà menys impostos i aprofitarà les exempcions fiscals.

Les persones amb grans patrimonis també aprofiten els mecanismes que ofereixen els territoris considerats com a paradisos fiscals per ocultar quantitats de diners. Generalment operen en paradisos fiscals a través de gestors i de la banca privada perquè aquests territoris proporcionen els mecanismes oportuns per esquivar les regulacions fiscals dels seus propis països i els assessoren per a crear unes xarxes d'empreses i entitats que amaguen la propietat i eviten les inspeccions fiscals. Per exemple en el cas d'esportistes d'elit o altres professionals, que situen la seva residència en algun paradís fiscal i creen empreses dins d'aquests perquè constin com a propietàries dels seus actius les empreses i evitar així la tributació.

3.3 El secret bancari

Un altre concepte important a definir en relació amb els paradisos fiscals és el *secret bancari*. Es coneix com a *secret* tot allò que es té reservat i ocult, elements essencials per a ser considerat com a tal. Aquests dos conceptes també s'apliquen al secret bancari en base a les dades positives o negatives de caràcter confidencial, personal, econòmic o estrictament fiscal, que les entitats financeres coneguin dels seus clients com a resultat de les operacions efectuades durant el desenvolupament de les seves activitats econòmiques¹⁵. Entenem doncs que el secret bancari és la facultat que té una entitat

---

¹⁵ Guillén, M.José. (1997). *El secreto bancario y sus límites legales*. Valencia: Tirant lo Blanch. p.31 - 33

financera, davant de les administracions públiques, de no facilitar dades bancàries o informació privada dels seus clients. Així mateix el Tribunal Suprem reconeixia que el secret bancari és *“un cimiento esencial de la banca; forma parte de los deberes generales del Banco frente a sus clientes junto al deber de información y asesoramiento, y otros como el deber de fidelidad, igualdad de trato, control y vigilancia de la apertura de cuentas, especialmente en el control de identidad, y, por último, el deber de organización”*¹⁶.

Troblem que es protegeixen dos tipus d'interessos de caràcter privat: per un costat el dret a la intimitat privada del client, persona física o jurídica; i per un altre costat, de manera indirecta, l'interés que totes les entitats de crèdit tenen per proporcionar la confiança necessària per tal que els clients confiïn les seves dades i els informes necessaris, a més dels seus diners, amb la finalitat de realitzar operacions amb ells. La relació de confiança mútua entre banc i client és l'element que configura el secret bancari. És a dir, entre el banc i el client s'estableixen un conjunt de relacions jurídiques que finalitzen en un contracte bancari, interpretat i executat de bona fe on una d'aquestes manifestacions és el secret bancari. Amb aquest contracte el banc queda obligat a respectar el secret bancari i en cas de no complir-ho haurà de respondre pel mal causat al client.

A Espanya, el secret bancari està regulat per la Llei del 22 de novembre de 2002 en la disposició adicional 17º:

*“Las entidades y demás personas sujetas a la ordenación y disciplina de las entidades de crédito están obligadas a guardar reserva de las informaciones relativas a los saldos, posiciones, transacciones y demás operaciones de sus clientes sin que las mismas puedan ser comunicadas a terceros u objeto de divulgación. Se exceptúan de este deber las informaciones respecto de las cuales el cliente o las leyes permitan su comunicación o divulgación a terceros o que, en su caso, les sean requeridas o hayan de remitir a las respectivas autoridades de supervisión. En este caso, la cesión de la información deberá ajustarse a lo dispuesto por el propio cliente o por las leyes”*¹⁷.

---

¹⁶ Tribunal Suprem de Justicia, Sentència de 3 de enero de 1975.

¹⁷ Llei 44/2002, de 22 de Noviembre, de Mesures de Reforma del Sistema Financer, BOE-A-2002-22807.

En els paràgrafs anteriors del que parlem doncs és d'una confidencialitat bancària, de no revelar dades dels clients i de mantenir una relació de confiança. Existeixen excepcions a aquesta confidencialitat, donat que hi ha subjectes que tenen el dret a demanar informació directament als bancs i aquests estan obligats a atorgar-la. El mateix depositant, el deutor, el beneficiari (en cas d'un tercer quan hi ha defunció del titular), representants legals o persones autoritzades, si queda establert dins del contracte, poden demanar informes sobre les operacions econòmiques que es realitzen. Però també hi ha autoritats que tenen la funció de controlar i supervisar a les institucions bancàries o evitar la perpetració de delictes. Les autoritats judicials, sempre que ho facin en base a una disposició dictada en un judici poden demanar directament informació als bancs quan hi ha obert un procés penal. És per això que hi ha Estats que defensen aquest instrument al·legant que l'acció de la justícia no queda obstaculitzada donat que existeix plena cooperació perquè en els casos d'indici de delictes o frau greu es proporciona la informació.

Quan parlem de secret bancari anem més enllà del concepte confidencialitat bancària. El secret bancari impedeix que els bancs tinguin l'obligació d'entregar a les persones autoritzades o a les mateixes autoritats judicials que abans s'han esmentat, les dades sobre els clients que siguin sospitosos d'evasió d'impostos o de pràctiques il·legals.

En el context dels paradisos fiscals, el secret bancari pot servir de pretext per als contribuents per a amagar activitats il·legals o escapar-se de complir amb les seves obligacions tributàries donat que aquesta normativa evita que les autoritats tributàries dels Estats puguin tenir accés a determinada informació indispensable.

El fet és que no revelar informació en sí no és un tret específic dels paradisos fiscals, sinó que a més de que no proporcionen informació sobre els seus clients, tampoc revelen informació als seus propis governs ni l'origen, ni la naturalesa ni el nom dels seus clients. Aquest fet va tenir com a conseqüència que països amb un fort secret bancari es convertissin en territoris perfectes per amagar capitals procedents del crim organitzat i del narcotràfic. La manera com aquests territoris garanteixen aquesta confidencialitat és a través de números de compte xifrats, és a dir comptes absolutament anònims on el nom legal del compte és una numeració, a diferència dels comptes corrents habituals que tenen titular identificat (persona física o jurídica).

Però el secret bancari està quedant desvirtuat en els últims anys ja que la Unió Europea està lluitant per aconseguir aquesta fita. El Consell de Ministres de Justícia de la Unió Europea en matèria d'assistència judicial ha acordat que cap Estat membre pugui denegar la informació sol·licitada per un altre Estat en matèria de transaccions i comptes bancaris, amb la finalitat de lluitar contra el blanqueig de capitals i la fuga de fons.

4. UNA APROXIMACIÓ CRIMINOLÒGICA A LA DEFINICIÓ DE TERRORISME

4.1 Violència política

Max Weber afirma que *“el poder significa la probabilidad de imponer la propia voluntad dentro de una relación social contra toda resistencia y cualquiera que sea el fundamento de esa posibilidad”*¹⁸. Davant de la pluralitat d'interessos i de valors que es desenvolupen dins de la societat, el poder pot funcionar com a font per a la unitat i permanència de la societat, crear relacions de poder i exercir la voluntat d'obeir.

Existeixen doncs diferents decisions per les quals els individus decideixen sotmetre's voluntàriament al poder:

Per un costat es pot donar aquesta creença en l'autoritat per motius afectius, racionals o simplement en base a un tema de valors. Per un altre costat, pot ser una creença per pura coacció, és a dir per la por de qüestionar al grup predominant i anar en contra del que la majoria d'individus predica i defensa. Una altre raó pot ser que existeixi una connexió entre els interessos particulars i els discurs que provenen dels manaments de l'autoritat. Per últim també és evident una connexió entre l'individu i la obediència a l'autoritat a través d'alguna retribució específica, és a dir a través d'una promesa compensatòria en funció d'algun patiment existent. Per tant majoritàriament la submissió dels individus a les pautes d'acció prescrites per les autoritats no venen donades per compartir el contingut de les decisions sinó perquè existeixen uns beneficis individuals darrera d'aquestes decisions. Per últim, però no menys important, parlem també d'una submissió a l'autoritat per la creença en la legitimitat, fet que assegura la capacitat del govern per fer complir les seves decisions, donat que cap govern pot sobreviure sense aquesta creença per part d'un número substancial d'individus.

Un cop definit el que entenem per poder, hem de parlar de la relació que existeix entre el poder i la violència. Per començar, cal buscar una definició del concepte d'Estat: *“aquella institució que reclama para sí, con éxito, el monopolio de la violencia*

---

¹⁸ Weber, M. (1997). *Economía y Sociedad*. Colombia: Fondo de Cultura Económica. Citat a Fleet, N. (2009). *Razón y dominación: La legitimidad en Weber como orientación simbólica de la acción política*. Revista austral ciencias sociales (Nº16). p.21-36. Recuperat de: http://www.biblioteca.uach.cl/biblioteca_virtual/revistas_uach.htm

legítima”¹⁹. Podem concloure doncs que el poder i la violència es troben relacionats, donat que el primer intenta posar fi a la violència anàrquica intentant establir un ordre polític per pacificar les relacions socials, però per un altre costat el poder és també una forma de violència, coacció i disciplina. El que el poder busca és legitimar-se i lligar-se als valors i creences comunes dels individus i servir així de base per a l’obediència.

Rousseau substitueix el concepte govern per institucions composades per organismes socials i filosòfiques capaces de corrompre als essers humans. “*Un pueblo es el resultado de las acciones de sus gobernantes; por tanto, dependiendo del contexto, la sociedad estará formada por combatientes, ciudadanos o malhechores, segun la naturaleza de las instituciones que ostentan el poder político*”²⁰.

El concepte de la legitimitat, o més aviat la falta d’aquesta és un factor clau a l’hora de parlar de violència governamental o violència política, que no deixa de ser una forma de criminalitat social. Una crisi de legitimitat s’expressa com una ruptura del codi moral que existeix entre els individus i el poder, com una violació reiterada dels principis de cohesió de la societat i com un trencament de la convivència pacífica que altera el desenvolupament quotidià dels individus, de manera que es dona pas a un rebuig a través de l’organització social i l’acció col·lectiva, sovint violenta. Per tant la violència política és una forma de control social que genera pràctiques repressives de control institucional, pràctiques que barregen elements de justícia criminal amb elements d’estratègia d’actes violents.

Així mateix la violència política és una de les possibles respostes als dilemes que sorgeixen en vers a l’exclusió i al sentiment d’impotència. Els criminòlegs positivistes adjudiquen les causes de la violència política a les característiques patològiques dels individus i a més a més a les característiques de la societat en la que viuen. Es pot interpretar també com una adaptació cap a una conducta insatisfactòria, és a dir, la impossibilitat d’aconseguir una meta socialment compartida a través dels mitjans lícits, provoca que s’utilitzin mitjans alternatius violents per aconseguir-los. Per norma general la violència política està destinada als individus i als grups que es solidaritzen amb aquells que són atacats; i als aliats o simpatitzants.

---

¹⁹ Weber, M. (2012). *Sociología del poder: Los tipos de dominación*. Traducido por ABELLÁN, JOAQUÍN. Madrid: Ed. Alianza, SA. p. 125.

²⁰ Rugeiro, V. (2009). *La violencia política. Un análisis criminológico*. Barcelona: Ed. Anthropos. p.16.

4.2 Grups armats i Grups terroristes

Els grups armats es troben lligats a la violència política perquè tenen la intenció de substituir al govern dins del poder o establir un Estat separat degut a que no hi ha una relació positiva amb el govern i les activitats que aquest duu a terme. No són forces governamentals i tan poden aparèixer en forma de petits grups fins a exèrcits que controlen grans territoris i que disposen de recursos per exercir control sobre el territori. Els grups armats creen contextos i situacions per intentar acreditar o justificar l'ús de la violència com a instrument per arribar als objectius polítics. Se'ns dubte, els objectius dels grups armats difereixen totalment dels que les autoritats de l'Estat tenen.

“El tipo de violencia que producen constituye una prolongación de conflictos sociales extremadamente radicales que dan vida a formas de contrapoder expresado por grupos hasta ahora privados de poder”²¹.

Tenint en compte a Walter Laqueur, de la mateixa deslegitimació i de la violència política sorgeix el terrorisme: *“El terrorismo no es una ideología ni una doctrina política, sino, antes que nada, una utilización de la violencia política, una violencia utilizada por elementos radicales de prácticamente todos los ámbitos del espectro político”²²*. Aquest mateix autor argumenta que el terrorisme es diferencia del que són les sublevacions i les revoltes espontànies perquè aquest és més aviat una forma de violència política *conseqüencial*, concepte que fa referència a que s'utilitza la violència per part dels grups terroristes per tal de destruir, substituir o modificar l'organització del poder i en conseqüència els estaments d'autoritat i de distribució de recursos.

Al llarg del temps el terrorisme s'ha presentat de diverses maneres, i això ha provocat una dificultat evident per definir no només el terme sinó també els motius pels quals es produeix el terrorisme, la seva finalitat i la forma com actua. Al convertir-se en objecte d'estudi criminològic o sociològic, sorgeixen nombroses definicions del terrorisme, algunes d'elles es centren en defensar la necessitat de diferenciar entre els tipus de terrorisme existents en funció dels seus objectius, dels mètodes emprats o de les característiques del grup. En aquesta línia fem referència a tres formes d'aparició de

²¹Ruggiero, V. (2009). *La violencia política. Un análisis criminológico*. Barcelona: Ed. Anthropos. p.202

²² Laqueur, W. (2003). *Una historia del terrorismo*. Título original: *A history of Terrorism*. Traducción de Tomás Fernández Aúz y Beatriz Eguibar. Barcelona: Ed. Paidós. p. 9.

fenomen del terrorisme: terrorisme nacional o intern, terrorisme internacional i terrorisme transnacional²³.

El terrorisme nacional o intern, com el seu nom indica, és aquell on els autors i les víctimes de les accions terroristes tenen la mateixa nacionalitat. Majoritàriament les organitzacions terroristes d'aquest tipus tenen una estructura organitzada dins de les fronteres del país on operen. L'objectiu final d'aquests grups és provocar un canvi polític o socio-econòmic dins del seu país o aconseguir una segregació d'un territori concret. El grup IRA a Irlanda del Nord, les *Brigadas Rojas* a Itàlia o el cas d'ETA a Espanya serien exemples de terrorisme nacional.

En el terrorisme internacional els destinataris no només són individus de la mateixa nacionalitat sinó que també s'hi inclouen subjectes i institucions d'un altre país. La seva finalitat és captar l'atenció de l'opinió pública mundial i arribar a aconseguir un recolzament en relació als interessos que defensa el grup terrorista i una pressió de caràcter internacional cap al país on s'ha destinat l'activitat terrorista.

Finalment el terrorisme transnacional es caracteritza perquè actua de manera descentralitzada des de diverses localitzacions, ja que està escampat per tot el planeta. Els seus membres tenen diferents nacionalitats i l'objectiu és produir una transformació a l'ordenament internacional i declarar com a enemic al món occidental. L'exemple més clar d'aquest tipus de terrorisme es Al-Qaeda, un grup terrorista que unifica diverses organitzacions islàmiques amb l'objectiu de combatre la influència d'Occident sobre del món àrab i musulmà en general. És en aquest sentit que podem relacionar les accions terroristes amb accions guiades per la lluita política amb intenció d'influenciar al poder de l'Estat i que comporta l'ús de la violència extrema contra persones innocents.

Alguns autors, però, consideren que el terrorisme és només la violència en contra dels governs i altres organismes similars²⁴. Tot i la gran quantitat de definicions que poden existir, el terrorisme requereix d'uns elements comuns per ser considerat com a tal²⁵:

---

²³ Cano, M.Ángel. (2009). Reflexiones en torno al “viejo” y al “nuevo” terrorismo. *Revista Española de Investigación Criminológica*, artículo 7 (Nº 7). p.3. Recuperat de: www.criminologia.net

²⁴ González, E. (2002). El lugar de la violencia en las teorías de la acción colectiva racional. Dins de *La violencia en la política: perspectivas teóricas sobre el empleo deliberado de la fuerza en los conflictos de poder*. Departamento de Publicaciones del CSIC (España). p. 466.

²⁵ Merlo, A. (2008). La evolución estructural de Al Qaeda. Ventajas operativas y desafíos para el contraterrorismo. Tesis Doctoral. UCM. p.48. Citat a Sanchez, G. (2008). Las fuentes de financiación

“1) uso de la violencia y la fuerza; 2) amenazas sistemáticas y creíbles; 3) motivaciones políticas; 4) intención de provocar miedo e inseguridad; 5) voluntad de cambiar las decisiones de los gobiernos, etc.; 6) actuación de manera planeada, deliberada y organizada; 7) manejo de tácticas y estrategias de combate; 8) búsqueda de intimidación, extorsión, inducción o sumisión; 9) consecución de publicidad y reforzamiento del carácter simbólico de la nación; 10) ataques a objetivos físicos no combatientes; 11) búsqueda del efecto sorpresa a través de una planificación encubierta y de la identificación sistemática de las debilidades del enemigo y sus formas de defensa, y 12) intento de subyugación y humillación del enemigo”

El que és comú en totes les formes d'actuació dels grups terroristes és que impliquen un càlcul de costos i beneficis a més de comportar una violència expressiva que fa la funció de reforçar la cohesió del grup i demostrar que tenen potència. A més també requereix una violència instrumental de cara a l'exterior per buscar neutralitzar les respostes dels enemics i intimidar-los.

Així doncs el terrorisme i els grups armats són manifestacions extremes de la violència política, però cal fer una distinció entre ambdós termes: els grups armats centren la seva lluita en el control del territori, actuen en el marc d'un conflicte armat i tenen com a objectiu arribar al govern de l'Estat comptant amb un gran número d'efectius. El terrorisme persegueix un determinat objectiu polític i fa pressió per aconseguir-lo. Aquesta distinció també es veu reflectida en l'àmbit jurídic: als grups armats se'ls aplica el dret de conflictes armats i als grups terroristes se'ls aplica el dret penal en el mar jurídic internacional del dret penal transaccional i del dret internacional dels drets humans, tot i que a vegades aquesta divisió pot arribar a no donar-se.

El Consell de la Unió Europea ha adoptat una Decisió marc on proposa als Estats tenir unes legislacions semblants entre ells i establir unes normes mínimes sobre els delictes de terrorisme. En aquesta Decisió marc defineix un grup terrorista com *“toda organización estructurada de más de dos personas, establecida durante cierto periodo de tiempo, que actúa de manera concertada. La dirección de un grupo terrorista y la participación en sus actividades deben ser consideradas, según la decisión, delitos*

---

legales e ilegales de los grupos terroristas. *Revista Política y Estrategia* (Nº112). Recuperat de: <http://132.248.9.34/hevila/Politicayestrategia/2008/no112/3.pdf>

relativos a un grupo terrorista”²⁶. La definició del que es considera delictes terroristes s’unifica en base a dos elements. El primer d’ells és un element objectiu en tant en que implica que tots els Estats considerin els actes terroristes com a una infracció penal greu on s’atempta contra la vida i la integritat física de les persones; el segon element és més subjectiu, en la mesura en que aquests actes són considerats delictes quan han estat realitzats amb l’objectiu d’intimidat a una població, obligar als poders públics o institucions internacionals a realitzar algun acte o a destruir les estructures polítiques, econòmiques o socials d’un país.

4.3 Crim organitzat

També és precís fer la distinció entre terrorisme i crim organitzat. En el cas del terrorisme l’objectiu prioritari serà la realització d’un ideal polític, pel contrari el crim organitzat té com a objectiu prioritari enriquir-se a través de la comissió de delictes.

L’Omnibus Crime Control and Safe Streets Act of 1968, defineix el crim organitzat com les activitats il·lícites que realitza una associació altament organitzada i compromesa amb el subministrament de mercaderies i serveis il·legals, prostitució, narcotràfic i altres activitats il·lícites. L’any 2000 les Nacions Unides van intentar establir una unificació del concepte de crim organitzat a través d’una Convenció Transnacional celebrada a Palermo. D’aquesta reunió s’extreu que el crim organitzat implica un grup estructurat de tres o més persones, persistent durant un temps determinat i que actua amb l’objectiu concret de cometre un o més crims o delictes greus per tal d’obtenir, directa o indirectament, un benefici econòmic o material²⁷. S’entén per estructurat aquell grup que no està format de manera fortuïta per la comissió immediata d’un delictes i en el que no necessàriament les funcions estan definides. En cas que la xarxa no segueixi en actiu més enllà d’una sola o limitada oportunitat delictiva, si els seus membres no s’organitzen per seguir realitzant crims, si no es consideren una organització criminal o si la xarxa no desenvolupa una permanència, reputació i continuïtat no podem parlar d’una autèntica organització criminal.

---

²⁶ UE Decisión marco 2002/475/JAI del Consejo, de 13 de junio de 2002, relativa a la lucha contra el terrorismo. Recuperat de: <http://www.boe.es/doue/2002/164/L00003-00007.pdf>

²⁷ United Nations convention against transnational organized crime and the protocols thereto. United Nations. Office on Drugs and Crime. New York, 2000. Art.2. recupere de: http://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/organisedcrime/UNITED_NATIONS_CONVENTION_AGAINST_TRANSNATIONAL_ORGANIZED_CRIME_AND_THE_PROTOCOLS_THE_RETTO.pdf

Així doncs hem de tenir en compte un seguit de característiques que contenen aquestes organitzacions²⁸:

- Complexitat, en quant al grau de planificació, la duració de les actuacions, els coneixements necessaris.
- Estructura, sobre la divisió de les tasques, els rols, etc.
- Estabilitat, que es mantingui durant el temps i els diversos actes criminals.
- Autoidentificació, en el sentit de considerar-se com una organització definida.
- Autoritat derivada de la mala reputació.

Durant l'últim quart del segle XX la naturalesa i les nostres idees sobre el crim organitzat s'han anat modificant. Les millores en els transports van fer que els béns i serveis traspasessin les fronteres nacionals amb molta més facilitat que anteriorment. El fet és que aquestes millores també es van produir en quant a les persones, pel que la gent de negocis i viatgers tenien accés als altres països molt fàcilment. La quantitat d'emigrants també va augmentar i amb això s'inclouen les persones que es prestaven de forma voluntària per a passar contraban i les víctimes del tràfic de persones, dos fets que s'han convertit en formes manifestes del crim transnacional.

Hi ha diversos tipus específics d'activitats criminals dins del concepte crim organitzat, d'entre les quals trobem el terrorisme o les màfies. És per això que podem arribar a assimilar les organitzacions terroristes al concepte de crim organitzat, perquè les manifestacions d'aquests dos tipus de delinqüència són similars en el modus operandi i en els conseqüències. El terrorisme s'alimenta de la criminalitat més lucrativa, qüestió que ens porta a entendre que qualsevol delictes lucratiu pot servir al finançament del grup, ja sigui una organització criminal o una xarxa terrorista. El nexa entre el crim organitzat i les organitzacions terroristes el trobem en les seves activitats il·legals i en les possibilitat de generar fonts d'ingressos.

Dins de la legislació espanyola, el Codi Penal espanyol considera els delictes d'organitzacions criminals dins del Capítol VI del Títol XXII de *Delitos contra el orden público* en els seus articles 570 bis a 570 quáter. Pel que fa a les conductes d'organitzacions i grups terroristes ho trobem regulat dins del Capítol VII del Títol XXII de *Delitos contra el orden público* en els seus articles 571 a 580.

---

²⁸ Finckenauer, James O. (2007). *Mafia and Organized Crime*. Oneworld Publications. p. 37.

5. EL FINANÇAMENT DEL TERRORISME A TRAVÉS DELS PARADISOS FISCALS

5.1 Fonts de finançament legals i il·legals dels grups terroristes

Per finançament del terrorisme entenem “*el procesamiento de fondos de cualquier origen, quizás legítimo, para ser utilizados en cubrir los costes de la actividad terrorista que se ha cometido o se cometerá*²⁹”. Abans de fer referència a les fonts de finançament que utilitzen els grups terroristes, és precís citar que aquest procés consta de tres fases:

- La recaptació o producció de fons, moment en el qual s’organitza per recollir els diners.
- Els moviments dels fons, per tal de recaptar els diners.
- El finançament de la logística organitzacional, el país de destí final dels fons.

Els ingressos que obtenen les organitzacions terroristes poden tenir diferents procedències: finançament per països, finançament legal i finançament il·legal.

Pel que fa als països que financen el terrorisme, en el cas dels països complaents ens referim a països que han recolzat a grups terroristes de diferents maneres: proporcionant diners, armament, entrenament, material divers, etc. També hi ha països que participen en el finançament del terrorisme sense tenir-ne consciència del destí d’aquests fons, com per exemple a través de donacions per a accions humanitàries o caritatives que després es desvien. Per últim hi ha països que estan en conflicte amb altres i que poden voluntàriament recolzar les accions terroristes³⁰.

El terrorisme sovint es finança a través d’activitats delictives a petita i gran escala i una de les principals dificultats dins de la lluita contra el finançament del terrorisme radica en el fet de que les fonts de subvenció d’aquestes activitats poden ser lícites o il·lícites. Existeixen certes connexions directes entre la comissió d’atemptats i els ingressos provinents de donacions, col·lectes o beneficis empresarials obtinguts de manera legal, però també hi ha relació entre el crim organitzat i els grups terroristes en quant a l’obtenció d’ingressos de forma il·legal.

---

²⁹ Hernandez Viguera, Juan. (2005). *Los paraísos fiscales*. Madrid: ediciones Akal. Pag. 173

³⁰ El Departament d’Estat NordAmericà elabora cada any una llista de les organitzacions terroristes i dels països que suposadament donen ajuda: Recuperat de *Country Reports on Terrorism*: <http://www.state.gov/documents/organization/83383.pdf>

Nombrosos grups terroristes obtenen els recursos necessaris per a dur a terme les seves operacions a través d'activitats delictives. La principal font il·legal de finançament del terrorisme i la més tradicional és el tràfic de drogues on aquests grups actuen com a intermediaris en la seva distribució. La cooperació entre grups de criminalitat organitzada i grups terroristes porta a una professionalització de les tècniques d'aquests últims. Els diners provinents de les drogues s'han convertit en una de les fonts principals d'ingressos per a molts grups terroristes, i això també ve donat perquè el seu cost de producció és baix, el cultiu de marihuana, opi o coca no són difícils d'aconseguir i la seva producció dona grans beneficis a l'hora de comercialitzar-les. A més a més, el negoci de les drogues també proporciona contactes per tal d'adquirir altres materials com són les armes, explosius, vehicles, etc.

A més també han utilitzat altres mètodes delictius per a l'obtenció de fons com poden ser els robatoris de vehicles, la falsificació de passaports, tràfic d'armes, falsificació de monedes, etc.

De manera que hi ha tot un seguit de delictes tipificats que proporcionen a aquestes organitzacions una font d'ingressos per dur a terme les seves operacions i atemptats. Com a exemple trobem que la Directora de l'Agència Antidroga dels Estats Units (DEA), la senyora Karen Tandy, va afirmar que els atemptats produïts a Madrid l'any 2004 (11 – M) es van finançar a través del tràfic de hachís. *“Hay un conocimiento muy común de que una parte de la dinamita utilizada en los atentados contra los trenes de Madrid fue obtenida en un intercambio con hachís”*³¹. Per afegir dades cronològiques, el 26 de Març de 2004 el Cos Nacional de Policia intervé prop de 60.000 grams de hachís i 125.000 pastilles d'èxtasi durant el registra al domicili de Hamid i Hicham Ahmidan, cosins de Jamal Ahmidan, principal autor dels atemptats de l'onze de Març i condemnat a 23 anys de presó³².

El mercat de les armes també és una font de finançament dels grups terroristes. Més de setanta nacions, moltes d'elles del Tercer Món, estan immerses dins de la manufactura i exportació d'armes. Més del 80% de les transferències d'armes convencionals corren a

---

³¹“La directora de DEA afirma que los atentados de Madrid se financiaron con dinero del tráfico de hachís”.

La verdad digital, SL. Recuperat de: http://www.laverdad.es/murcia/prensa/20070509/espana/directora-afirma-atentados-madrid_20070509.html

³² “Un procesado tenía en su casa drogas por valor de 1,5 millones de euros” Diario de Navarra 21 marzo 2007, p. 4.

càrrec dels països que són membres del Consell de Seguretat de les Nacions Unides (Estats Units, Gran Bretanya, Rússia, Xina i França).

El tràfic de persones, els segrestos i les extorsions també són mecanismes bàsics de finançament de les accions terroristes. Aquests grups segresten persones per tal de reclamar posteriorment una determinada quantitat econòmica als familiars, a la nació o fins hi tot realitzar xantatge als Estats o empreses per aconseguir algun efecte polític o públic. A finals dels anys noranta van sorgir els segrestos express a Mèxic, caracteritzats per ser de forma aleatòria però premeditats i de curta duració. Es tracta d'obtenir el major benefici possible de la família del membre segrestat, i és una forma molt ràpida d'obtenir ingressos. El grup terrorista ETA ha utilitzat durant 26 anys el segrest com a mitjà de finançament per produir els seus atemptats. Grups terroristes com les FARC a Colòmbia, utilitza aquest mètode de finançament amb el qual obté una gran quantitat d'ingressos just per darrera del narcotràfic.

Darrera d'aquestes tres activitats il·lícites també podem trobar l'assalt a empreses, bancs o cases com a fonts de recursos dels grups terroristes. La falsificació i el frau de les targetes de crèdit també són usats com a fonts de finançament donat que resulta molt difícil seguir la pista d'aquestes activitats i hi estan implicades persones que sovint no formen part de l'organització terrorista. Per un altre costat també hi trobem el tràfic amb el tabac o els diamants per assumir els costos de les accions terroristes.

A forma de resum de les diferents procedències dels ingressos que obtenen les organitzacions terroristes:

FINANÇAMENT PER PAÏSOS	FINANÇAMENT LEGAL	FINANÇAMENT IL·LEGAL
Països complaents	Donacions privades	Tràfic de drogues
Països enganyats	Organismes humanitaris	Segrestos, extorsions
Països amb conflictes armats	Cotitzacions	Contraban
	Associacions cíviques	Assalts
	Conferències	Fraus
	Especulació bursatil	Robatoris i tràfic de tot tipus

*FONT D'ELABORACIÓ PRÒPIA

El finançament a través de mitjans legals és el mètode que provoca més dificultats a l'hora de detectar-lo donat que resulta difícil diferenciar i esbrinar amb quina finalitat es produeixen les transaccions financeres. És a dir que com que estem parlant de mètodes i transaccions legals, aquestes no criden l'atenció.

Hi ha algunes organitzacions terroristes que es financen a través d'una xarxa empresarial de la qual els beneficis obtinguts els dediquen a les seves activitats terroristes. Amb aquestes activitats, a més d'obtenir beneficis també proporcionen feina a algun membre de la organització i utilitzen les empreses com a tapadera. Per exemple, la banda terrorista ETA va emetre un comunicat on instava a empresaris y simpatitzants a consumir productes d'empreses que queien en l'extorsió que ells mateixos propiciaven amb el conegut "impost revolucionari" o empreses que directament ells controlaven i al mateix temps demanaven el boicot d'aquelles empreses que no queien en les seves pressions³³.

Per un altre costat, les pròpies entitats públiques que adjudiquen subvencions, de manera conscient o inconscient, a empreses relacionades amb organitzacions terroristes fomenten i amplien el pressupost d'aquestes organitzacions. Són les mateixes organitzacions terroristes que sovint creen associacions esportives, culturals, etc. per tal de tenir accés a concursos públics per obtenir subvencions.

Per últim, però no menys important, hi ha les aportacions voluntàries de particulars, ja sigui directament, a través de rifes o de donacions a entitats sense ànim de lucre. Dins de la Monografia del finançament del terrorisme que ha redactat la Comissió Nacional d'Atacs Terroristes dels Estats Units, s'exposa que Al-Qaeda es finança a raó de 30 milions de dòlars a l'any a través d'organitzacions benèfiques islàmiques que desvien diners cap a l'organització terrorista i de donacions voluntàries i involuntàries que procedeixen principalment de la Regió del Golf³⁴.

5.2 El blanqueig de capitals

El blanqueig de capitals significa la conversió de diners o béns il·lícits en capitals aparentment lícits. En sentit estricte, parlem de blanqueig de capitals en relació al procés de donar una aparença legal a béns, diners i valors d'origen delictiu procedents

---

³³ "ETA anima a comprar productos "autóctonos" y pide por carta el boicot a quienes no le pagan", en El Mundo, de 20 de diciembre de 2005, p. 14.

³⁴ Monograph on Terrorism Financin, National Commision on Terrorist Attacks upon the United States. p.7. Recuperat de http://govinfo.library.unt.edu/911/staff_statements/911_TerrFin_Monograph.pdf

d'un delict anterior. “*El blanqueo de capitales se trata del proceso en virtud del cual los bienes de origen delictivo se integran en el sistema económico legal con apariencia de haber sido obtenidos de forma lícita*”³⁵.

Són molts els autors que coincideixen en destacar quatre característiques del blanqueig de capitals³⁶:

- El seu caràcter internacional
- El seu gran volum i amplitud a nivell mundial
- La professionalització de les organitzacions que s'hi dediquen
- La gran varietat de tècniques que s'hi utilitzen

El Grup d'Acció Financera Internacional, que com veurem més endavant té un paper important en quant a la prevenció del blanqueig de capitals, el defineix com “*el procesamiento de los beneficios criminales para encubrir su origen ilegal*”³⁷.

Pel que fa la legislació espanyola, l'actual Llei Orgànica 10/2010 de prevenció de blanqueig de capitals i finançament del terrorisme³⁸, dóna una nova definició de blanqueig de capitals i completa la que ja existia en l'article 301 del Codi Penal. Així, es considerarà blanqueig de capitals les següents activitats:

- Conversió o transferència de béns, sabent que aquests procedeixen d'una activitat delictiva, amb la intenció d'encobrir el seu origen i les conseqüències jurídiques que aquest comporta.
- Ocultar o encobrir la naturalesa, origen, localització, disposició, moviment o propietat real dels béns, sabent que procedeixen d'activitats il·lícites o la participació en una activitat delictiva.
- L'adquisició, possessió o utilització de béns, sabent, en el moment en que es reben, que procedeixen d'una activitat delictiva o de la participació en aquesta.
- La participació en alguna de les anteriors activitats, assessorar a algú per cometre algun dels anteriors actes, les temptatives de perpetrar-les i ajudar, instigar o aconsellar a algú per realitzar-les o facilitar la seva realització.

---

³⁵ Blanco, I. (1997). *El delito del blanqueo de capitales*. Pamplona: Ed. Arazandi. p. 597

³⁶ Álvarez, D. i Eguidazu, F. (2007). Consideraciones generales. Dins de *Manual de prevención del blanqueo de capitales*. Madrid: Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales. p. 21

³⁷ Hernández, J. (2005). Cómo los paraísos fiscales protegen la delincuencia financiera. Dins de *Los paraísos fiscales*. Madrid: ediciones Akal. p. 169

³⁸ Llei Orgànica 10/2010, de 28 d'Abril, de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, BOE-A-2010-6737.

Cal destacar que es consideren béns procedents d'una activitat delictiva tot tipus d'actius, tant materials com immaterials, mobles o immobles, tangibles o intangibles, així com documents o instruments jurídics l'adquisició o possessió dels quals tingui origen delictiu,. A més també es considerarà que hi ha blanqueig de capitals encara que l'activitat delictiva s'hagi produït en un altre Estat.

El blanqueig de capitals i el terme *diner* negre estan estretament lligats, però cal matisar que no tot el *diner* negre és exactament igual. Així podem distingir entre dues situacions:

- Diners que inicialment tenen un origen lícit, provenen d'activitats que són legals però que posteriorment passen a ser *diners negres* a través de la defraudació o evasió tributaria. Aquest és del cas que es dona quan no els diners obtinguts no es declaren a la Hisenda Pública o no es paguen els impostos pertinents, així el propietari d'aquests diners intentarà amagar la seva existència i intentarà gastar-los en béns que no deixin rastre fiscal.
- Activitats al marge de la llei, tals com narcotràfic, robatoris, contraban d'armes, prostitució, extorsió, etc. que produeixen diners il·legals. En aquest cas estariem parlant de blanqueig de capitals, ja que l'objectiu és que aquests diners passin a tenir una procedència aparentment lícita. Hi ha un doble control a preveure a l'hora de blanquejar aquests diners: per un costat el control contra l'evasió tributària i per un altre el control dels organismes internacionals de persecució de la delinqüència organitzada.

El blanqueig de capitals es desenvolupa principalment en tres etapes³⁹:

En primer lloc es produeix la fase de *col·locació*, en quant a que s'introdueixen els diners procedents de les activitats delictives dins del circuit financer. Normalment es fa mitjançant transaccions en metàl·lic i fraccionat per tal de no aixecar sospita. També en formen part les operacions de contraban de divises o compra de béns. La segona fase és l'emascament o *layering*, la transformació i dispersió dels fons a través de diferents operacions financeres que pretenen esborrar l'origen il·legal d'aquests diners. Formen part d'aquesta fase les transferències de fons a l'exterior per inversions simulades,

---

³⁹ Informe del GAFI: *Money Laundering and Terrorist Financing Typologies*. (2005). Citat a Álvarez, D. i Eguidazu, F. (2007). Consideraciones generales. Dins de *Manual de prevención del blanqueo de capitales*. Madrid: Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales. p. 29

l'elaboració de contractes i altres documents ficticis que compliquin el seguiment dels diners, la transformació dels fons en instruments al portador, etc. La realització d'aquestes operacions en una jurisdicció diferent de la que s'han obtingut els diners pot facilitar la maniobra de distracció. Per últim, la fase d'integració mitjançant la qual els diners tornen als mercats financers amb una forma aparentment legal.

5.3 Relació enter el finançament del terrorisme i els paradisos fiscals

Han sortit a la llum nombrosos casos que posen en evidència la relació amb les finances internacionals i la delinqüència organitzada o els grups terroristes. L'àmplia gamma i modalitat de delictes ha crescut notòriament i juntament amb l'increment del poder i de la influència d'aquestes organitzacions criminals, lligat a la proliferació dels centres financers per a no residents, ha provocat certes inquietuds a les democràcies occidentals i a l'economia global.

Les facilitats d'Internet i les telecomunicacions han provocat que els capitals es puguin moure per tot el planeta i estiguin en constant migració, aspecte que no és negatiu en sí mateix. Però si hi sumem l'existència d'un marc de desregulació i descontrol normatiu, resulta impossible la identificació d'aquests capitals i el seu origen, qüestió de la que s'aprofiten els grups terroristes per confondre la procedència dels seus fons que han adquirit de les diferents maneres que hem vist anteriorment en el treball. Així doncs els grups organitzats i els grups terroristes fan ús dels paradisos fiscals aprofitant-se de l'existència dels marcs legals i reglamentaris deficients, com per exemple un excés de secret bancari o la falta de normes de transparència (tret característic dels propis paradisos fiscals).

La valoració i quantificació d'aquestes activitats no és possible per la falta de transparència, pel que els organismes internacionals, per estimar-ne el volum, utilitzen mètodes indirectes a partir de les dades macroeconòmiques disponibles i de la informació de les autoritats judicials i policials. L'estimació més coneguda es la del GAFI sobre el blanqueig de capitals on estima que el blanqueig de capitals representa un 2% del PIB mundial o el *Center for International Policy i la Brooklings Institution* estimen que les transaccions financeres relacionades amb la delinqüència, el terrorisme i

la corrupció arriba fins al bilió de dòlars⁴⁰. És evident que les dades són molt difícils de recollir però l'intervenció dels paradisos fiscals és crucial donada l'opacitat que aquests mantenen.

Si bé és cert que hem vist que els grups terroristes es poden finançar tant de manera legal com de manera il·legal, sí que hi ha un seguit de tècniques i mecanismes en relació amb el finançament terrorista que estan directament associats amb els paradisos fiscals com és el blanqueig de capitals il·lícits.

El que el blanqueig de capitals implica és una gran varietat de transaccions i la implicació de nombroses entitats financeres de varies jurisdiccions o països o l'ús d'entitats no financeres com les oficines de canvi, asseguradores, agents de borsa, etc.

Per a les grans quantitats de diners que els grups terroristes manegen, la desregulació i la llibertat dels mercats financers globalitzats ofereixen grans possibilitats de camuflatge i la seva tendència és dirigir-se a zones geogràfiques més laxes, on el risc de ser detectats és menor però que disposen de sistemes financers estables, és a dir, els territoris offshore. Els grups terroristes creen empreses tapadera (*shell companies*) que realitzen negocis, però sense substància o intenció comercial pròpia, destinades a amagar la propietat dels béns; utilitzen com a testaferros als mateixos familiars, fragmenten els capitals a blanquejar o fan servir targetes de crèdit pel blanqueig amb fons dipositats en els paradisos fiscals.

Un altre instrument utilitzat per blanquejar diners procedents de la droga, de delictes o del frau fiscal és el joc d'atzar per Internet mitjançant targetes de crèdit. A principis de l'any 2001, els paradisos fiscals d'Antigua y Barbuda havien concedit llicències de joc a més de 80 pàgines web, per un preu de 100.000 dòlars per casino virtual i 85.000 per llicència.

Existeix a més una àmplia gamma de mecanismes i institucions jurídiques de les quals fan ús els grups terroristes, a més de la creació d'empreses tapadera. Un exemple és l'ús dels fideïcomisos o trust, institució típica que amaga la titularitat del propietari dels béns o actius, és un contracte mitjançant el qual una persona denominada fideïcomitent entrega béns o actius a una altra persona, fideïcomissari, per a que els administri i els destini a la finalitat que consideri el propi fideïcomitent. Un exemple ben diferent és el

---

⁴⁰ Center for International Policy. Recuperat de: <http://www.ciponline.org/>

que fan certs paradisos fiscals que venen passaports a terroristes, fet que els proporciona l'adquisició de la nacionalitat i representa un nou obstacle per a les investigacions policials o judicials. Belice, Dominicana i San Cristóbal i Nieves al Carib, així com l'Illa de Nauru al Pacífic, l'any 2001 seguien venent passaports a delinqüents financers i terroristes⁴¹.

En definitiva els paradisos fiscals proporcionen un excessiu secretisme cap a les seves estructures empresarials i les empreses tapadera constitueixen una part substancial de les entitats i societats establertes creant així un entorn favorable a que s'utilitzin amb finalitats delictives. *“Así, entre unas cosas y otras, el conjunto de actividades de los paraísos fiscales se ha convertido en un engranaje fundamental para el capitalismo que significa el 20% de la riqueza mundial, porque aseguran la impunidad y el blanqueo de dinero negro del crimen organizado, narcotráfico, terrorismo, tráfico de armas, tráfico de personas y la corrupción en general”*⁴².

El moviment d'aquests fons que obtenen els grups terroristes es pot produir a través de diferents mètodes paral·lels al sistema financer. El terrorisme islàmic utilitza un mètode conegut com *hawala*: és un sistema de transferència de fons sense passar per un banc, que ofereix un cost i un preu de traspàs de diners més econòmic, un tipus de canvi de moneda més avantatjós per al client i que es produeix en el menor temps possible a través d'una persona de confiança. A més amb aquesta acció no es requereix ningun tipus de documentació i no queda reflectida enlloc. En aquest tipus de traspassos hi apareix la figura del *hawaladar*, que són els encarregats d'enviar la remesa en nom del propietari dels diners i també de rebre aquests diners i fer-los arribar al destinatari.

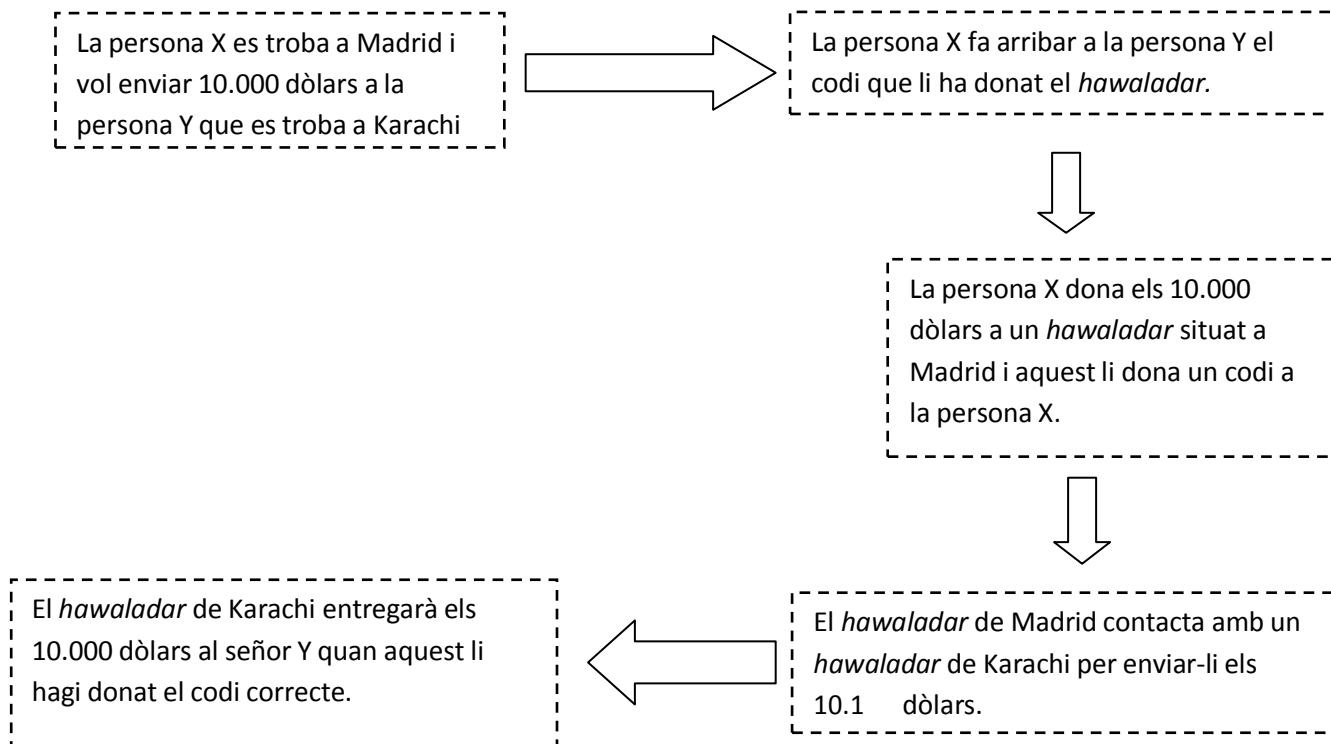
Segons les Nacions Unides, aquest tipus de transferències mouen més de dos cents milions de dòlars a l'any. A Espanya, l'estructura d'aquests traspassos està formada per una xarxa de locutors telefònics, carnisseries, botigues d'alimentació i basars que estan coordinats entre sí i que fan arribar els beneficis a les organitzacions terroristes⁴³. Veiem a mode d'exemple com funciona la transacció:

---

⁴¹ Hernández, J. (2005). Cómo los paraísos fiscales protegen a la delincuencia financiera. Dins de *Los paraísos fiscales*. Madrid: ediciones Akal. p. 181

⁴² Sánchez, G. (2008) Las fuentes de financiación legales e ilegales de los grupos terroristas. *Revista Política y Estrategia* (Nº 112). p.51

⁴³ Hinojosa, Luis M. (2008). *La financiación del terrorismo y las Naciones Unidas*. Madrid: Editorial Tecnos. p. 85.

*Font d'elaboració pròpia

És curiós veure com en una gran part de l'informe del grup GAFI de l'any 2005 sobre la tipologia dels mètodes de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme es dediqui als sistemes alternatius informals d'enviament de fons, entre els quals s'hi destaca el *hawala*⁴⁴.

5.4 La prevenció del finançament del terrorisme

El terrorisme no és un fenomen nou i ja durant la dècada dels 70 les Nacions Unides van mostrar interès per combatre el terrorisme internacional. L'escala de la dimensió del mal causat pels actes terroristes internacionals ha augmentat vertiginosament, passant de la desviació i dels segrestos durant la Guerra Freda a atacs espectaculars i voluminosos com són els succeïts a Nova York l'any 2001 (11 – S) o Madrid l'any 2004 (11 – M).

La Guerra freda va marcar un abans i un després en la forma de finançament dels grups terroristes. Els anys anteriors a 1945 el finançament procedia fonamentalment de fonts públiques, en especial de governs que aportaven recolzament econòmic i logístic a aquests grups. Posteriorment, durant la Guerra Freda, aquest recolzament públic va anar disminuint i es va anar produint una substitució cap a fonts alternatives de finançament, com hem vist algunes de forma legal i d'altres de forma il·legal.

⁴⁴ GAFI: *Money laundering and terrorist financing typologies 2004-2005*, de 10 de juny de 2005. Recuperat de: http://www.fatfgafi.org/media/fatf/documents/reports/2004_2005_ML_Typologies_ENG.pdf

El finançament del terrorisme com a tal consisteix en qualsevol forma d'aportació de caràcter econòmic ja sigui amb l'intenció de ser utilitzats o amb el coneixement de que seran utilitzats, íntegrament o en part, per a la comissió d'alguns dels delictes que estan tipificats com a terrorisme. Tant les xarxes terroristes com les organitzacions criminals han aprofitat les avantatges de la política mundial econòmica i financera actual, que intenta minimitzar les obligacions en matèria de controls econòmics i humans. La cooperació internacional en la lluita contra el finançament del terrorisme s'ha articulada molt recentment, tot i que a gran velocitat, com a conseqüència de la pressió política i la transcendència mediàtica que han tingut diferents actuacions terroristes durant els últims anys.

Hi ha diferents raons que ens permeten explicar perquè s'ha pres tan tard consciència de la problemàtica del finançament del terrorisme com un problema internacional de primer ordre. Primer cal fer referència al procés de globalització dels mercats financers internacionals produït a finals dels anys 80 i que deriva de la llibertat de moviments internacionals de capitals. El sistema financer internacional cada vegada era més eficient i flexible, qüestió que permetia fer desaparèixer o dissimular els beneficis derivats d'actes delictius. La globalització alhora genera que aparegui una nova concepció de la delinqüència centrada en conceptes com l'organització, la transnacionalitat i el poder econòmic. *“El Derecho Penal de la globalización tiene por paradigma el delito económico organizado, en cuyo centro ya no se encuentra el infractor único, sino las relaciones interpersonales, la criminalidad de los poderosos i la macrocriminalidad”*⁴⁵.

Un altre motiu és que els paradisos fiscals van estar tolerats per les grans potències. Es tractava de territoris neutrals en els que es produïen les operacions entre capitals de diverses procedències. A principi dels anys 90 amb la millora de les relacions entre Estats Units i altres països, el paper d'aquests paradisos va deixar de ser tant interessant. La lenta superació d'aquest conflicte d'interessos va provocar que no es comencessin a preveure instruments rellevants en l'àmbit de la lluita contra els delictes transnacionals fins a mitjans dels anys 80.

---

⁴⁵ Souto, M. Abel. 2002. *El blanqueo de dinero en la normativa internacional*. Santiago de Compostela:Universidade, Servicio de Publicaciones e Intercambio Científico. p. 51

Sumat a aquests dos motius, també hi trobem les dificultats derivades de la inexistència d'una definició universal del concepte de terrorisme, que ha complicat el fet de poder actuar en conjunt contra el seu finançament.

Els textos més importants que tracten la cooperació internacional dins de la batalla contra el blanqueig de capitals comencen a adoptar-se l'any 1990. El GAFI va publicar les "*Cuarenta Recomendaciones sobre el blanqueo de capitales*"⁴⁶ per tal de promoure instruments en contra d'aquest delictes transnacional.⁴⁷ Donat que els països són diferents, les aquest esquema de mesures fixen uns estàndards Internacionales que els països haurien d'implementar a través de mesures adaptades a les seves circumstàncies particulars. Aquest grup també manté una llista de països o territoris no col·laboradors en la lluita contra el blanqueig i contra el finançament del terrorisme (ANNEX II).

L'any 1991 el Consell de les Comunitats Europees va publicar la Directiva 91/308/CEE relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals. Aquests dos documents internacionals han estat primordials en quant a la cooperació internacional en contra del blanqueig de capitals, tot i que encara no tenien en compte les especificitats del finançament del terrorisme.

Posteriorment, l'any 1999 les Nacions Unides crea el *Convenio Internacional para la Represión de la Financiación del Terrorismo*⁴⁸, una iniciativa que està formada per seguit de mesures orientades als diferents estats per tal de lluitar eficaçment contra el finançament del terrorisme, independentment de quin sigui el seu origen i les seves reivindicacions. D'aquest conveni en surten tres punts de vital importància:

- Els Estats han d'adoptar les mesures necessàries per a tipificar com a infracció penal i sancionar amb les penes adients els delictes de terrorisme.
- Els Estats han d'establir la responsabilitat de les entitats jurídiques ubicades en el seu territori, declarant-les subjecte de sancions penals, civils o administratives en cas d'incompliment.
- Es declara que els actes delictius que preveu el Conveni no poden justificar-se per cap circumstància.

---

⁴⁶ Es poden consultar a: www.fatf-gafi.org

⁴⁷ Es poden consultar a: www.fatf-gafi.org

⁴⁸ Conveni de 9 de Desembre de 1999, aprovat mitjançant la Resolució 54/109 de l'Assamblea General. Entra en vigor el 10 d' Abril de 2002.

Els atemptats de l'onze de setembre de 2001 als Estats Units van donar un gir substancial a la visió i mentalització en front del problema del fenomen terrorista i apareix un nou focus de preocupació que es va estendre a la comunitat internacional, el terrorisme islàmic. A partir del setembre de 2001 la lluita contra el terrorisme té una nova perspectiva tant a nivell de cada estat com a nivell internacional. És a partir d'aquí que les autoritats nacionals i supranacionals van arribar a dues conclusions generals.

La primera va ser que al tractar-se d'un problema d'àmbit internacional, la lluita contra el terrorisme requereix una acció coordinada a nivell internacional donat que les accions legals, judicials i policials dutes a terme per cada Estat no tenen l'eficàcia necessària. Per tant és necessària una coordinació, tant en matèria legal, adoptant normatives penals i preventives, com en matèria de cooperació judicial i policial. La segona conclusió és que una forma eficaç de combatre el terrorisme és atacar les seves fonts de finançament. Sense descuidar la lluita directa contra aquestes organitzacions, l'obstrucció de les vies a través de les quals els terroristes obtenen fons per cometre els seus actes criminals és un camí imprescindible per frenar aquest fenomen.

El 28 de setembre de 2001 i arrel dels atemptats a les Torres Bessones de Nova York, el Consell de Seguretat de les Nacions Unides va adoptar un seguit de mesures encaminades a combatre el terrorisme. Aquestes es troben dins de la Resolució 1373(2001) ⁴⁹ i anaven encaminades a complementar el Conveni de 1999 abans esmentat. Eren mesures establertes per tal de mostrar que els països estaven en contra del terrorisme donat els fets que acabaven de passar. En resum anaven dirigides a prevenir i reprimir el finançament dels terroristes, tipificar com a delicte la provisió o recaptació de fons per a perpetrar actes terroristes, congelar de forma immediata els fons i recursos econòmics d'aquestes organitzacions, intensificar i agilitzar l'intercanvi d'informació entre els estats i adherir-se als convenis i protocols bilaterals i internacionals, entre d'altres mesures. Aquesta Resolució també crea un Comitè Contra el Terrorisme per a verificar l'aplicació d'aquestes mesures i sol·licita als Estats que enviïn informes sobre les mesures que han adoptat.

Com a conseqüència dels atemptats de l'11 de setembre de 2001, el GAFI va publicar 8 recomanacions especials contra el finançament del terrorisme, a les que posteriorment

---

⁴⁹ Resolución 1373 (2001) sobre medidas para combatir el terrorismo, aprobada por el Consejo de Seguridad de las Naciones Unidas en su 4385ª sesión, celebrada el 28 de septiembre de 2001.

s'hi va afegir una novena. Aquestes recomanacions es troben en un text interpretatiu complementari i, juntament amb les 40 recomanacions anteriors, estableixen un marc bàsic per a prevenir i suprimir el finançament del terrorisme i dels actes terroristes. Aquestes nou recomanacions són⁵⁰:

- i. Ratificació i execució dels Instruments de les Nacions Unides: cada país ha d'implementar els acords de la Convenció Internacional de les Nacions Unides per a la Supressió del Finançament del Terrorisme de 1999 i els acords de la Resolució 1373 del Consell de Seguretat de les Nacions Unides.
- ii. Tipificació del delictes del finançament del terrorisme i blanqueig de capitals.
- iii. Congelar i confiscar els actius terroristes
- iv. Informe de transaccions sospitoses relatives al terrorisme
- v. Cooperació internacional
- vi. Sistemes alternatius d'enviament de fons: prendre totes les mesures possibles per assegurar que les persones físiques i jurídiques que realitzen transmissions de diners o títols, estiguin autoritzades o registrades i subjectes a les recomanacions del GAFI.
- vii. Transferències per cable: els països han d'exigir a les institucions financeres que aportin informació sobre l'ordenant en les transferències.
- viii. Organitzacions sense ànim de lucre: revisar i adequar les lleis i reglaments en referència a aquestes entitats.
- ix. Correus d'efectiu: els països han de tenir mesures per detectar el transport físic de diners en efectiu.

Adicionalment, l'any 2002, el GAFI va emetre les "*Directrices para facilitar a las instituciones financieras la deteccion de fondos destinados a financiar las actividades terroristas*" on recomana a aquestes institucions un seguit de mesures de control i enumera i descriu fins a 35 tipus d'operacions sospitoses sobre les que recomana tenir una vigilància especial.

Un grup d'entitats bancàries de primera fila van aprovar un codi de bona conducta en la lluita contra el blanqueig de capitals. Aquest va ser aprovat l'any 2000 a Wolfsberg (Suïssa) i va ser ampliat l'any 2002 per incloure la lluita contra el finançament del

---

⁵⁰ Les 9 Recomanacions Especials Contra el Finançament del Terrorisme. Recuperat de: http://www.uif.gov.ar/uif/images/9_FATFGAFI_sp.pdf

terrorisme. Tenen com a base el coneixement del client i la col·laboració amb la policia i els organismes públics en la lluita contra el terrorisme.

En la línia del que indica la Resolució 1373 (2001) del Consell de Seguretat de les Nacions Unides, la legislació espanyola també recull mesures per a la prevenció del finançament del terrorisme, en concret dins de la Llei 12/2003⁵¹. En aquesta llei hi trobem mesures com el bloqueig de transaccions i moviments de capitals i la prohibició d'obrir comptes en entitats financers on la persona titular o beneficiaria sigui una entitat o persona vinculada a grups o organitzacions terroristes. Quan parla de bloqueig dels comptes no pot ser efectuat d'ofici per una entitat financera sinó que caldrà que sigui ordenat per la Comissió de Vigilància de les Activitats de Finançament del Terrorisme, òrgan creat per aquesta mateixa llei. També preveu un seguit de persones i entitats que la Comissió de Vigilància podrà considerar vinculades a un grup terrorista o organització. L'article 7 és el que es fa càrrec de definir aquestes persones i entitats susceptibles d'aplicar-los-hi les mesures. L'estat Espanyol també ha creat una Comissió de Prevenció del Blanqueig de Capitals, i com a òrgan de recolzament d'aquesta comissió trobem el SEPBLAC (*Servicio Ejecutivo de la Comisión de Prevención del Blanqueo de Capitales e Infracciones Monetarias*).

Tots aquests mecanismes que s'han anat establint són un instrument totalment útil i necessari per minimitzar, a través de la detecció del finançament, les actuacions dels grups terroristes. Però és un procés complex, que ha d'anar millorant i adaptant-se a les noves circumstàncies i que ha de tenir present que serà molt difícil eradicar el terrorisme.

---

⁵¹ Ley 12/2003 de 21 de mayo, de prevención y bloqueo de la financiación del terrorismo. Publicado en el BOE núm. 122, de 22/05/2003.

6. MESURES CONTRA ELS PARADISOS FISCALS

Per tal de combatre l'avantatge fiscal el Consell de Ministres de l'OCDE elabora un Informe titulat *Competición fiscal perjudicial: un problema mundial emergente (1998)*. En aquest establí la diferència entre els règims fiscals preferencials i aquells altres països o jurisdiccions que com a formes extremes de competència nociva es consideren paradisos fiscals conforme als criteris que s'havien definit. En aquest informe l'OCDE condemna els paradisos fiscals i es va considerar com un dels documents més seriosos, enfocat cap als paradisos fiscals, que l'OCDE havia produït. Les recomanacions que s'hi publiquen estaven dirigides a implantar una legislació sobre els preus de les transferències, la regulació i supervisió estricta i independent de les activitats financeres, proporcionar estadístiques bàsiques, intercanvi d'informació amb altres països sobre delictes com el blanqueig de capitals, el frau i l'evasió fiscal, establir convenis i acords per evitar la doble imposició incloent intercanvi d'informació, col·laboració policial i judicial i la recuperació de béns. L'èmfasi es va posar en intensificar la cooperació internacional per limitar les activitats dels territoris offshore

L'any 2000 es va publicar l'Informe "*Hacia la cooperación fiscal global*" que identificava als països i jurisdiccions anomenades paradisos fiscals. Van ser 47 jurisdiccions les que es van analitzar com a paradisos fiscals a les quals després se'ls va demanar informació per tal de determinar si s'ajustaven als criteris per ser considerats com a tals. Aquests territoris després es classificaven en tres grups: centres financers offshore no cooperants, contra els que s'adoptarien sancions; un grup compromès amb fer reformes però que encara no ho havien fet; i un grup que ja havia començat a aplicar les normatives. Aquest informe també preveia sancions tals com l'exclusió de beneficis fiscals en les transaccions amb paradisos fiscals, per evitar així l'ús d'aquests territoris.

Una altra mesura en contra dels paradisos fiscals que va prendre l'OCDE és la formulació d'unes llistes de classificació dels paradisos fiscals en tres categories: la llista blanca, gris i negra. A la llista blanca s'hi inclouen els països que no són considerats paradisos fiscals, és a dir jurisdiccions que ja han firmat tractats bilaterals amb altres jurisdiccions per a l'intercanvi d'informació. A la llista gris, s'hi troben els països que es consideren paradisos fiscals en virtut de que compleixen alguns dels requisits per ser-ho però estan compromesos a implementar les normes internacionals que l'OCDE segueix. Aquesta

llista gris es divideix en dos: per un costat una llista “gris fosca” on trobem països com Andorra o Liechtenstein que van assegurar que cooperarien però que mantenien el secret bancari; i una llista “gris clar” on trobem països com Àustria, Bèlgica i Luxemburg, països que van exposar el seu compromís en respectar els estàndards internacional tot i que encara no havien materialitzat les mesures concretes. Per últim, la llista negra on s’inclouen els països que l’OCDE considera paradisos fiscals i que no han pres cap tipus de mesura de les recomanades per aquesta organització. L’any 2009 l’OCDE situa a Uruguai, Costa Rica, Filipines i Malàisia com a jurisdiccions que no s’han compromès amb els estàndards acordats internacionalment (llista negra)⁵².

Poc després de publicar la llista negra, la mateixa OCDE va acabar amb aquesta mateixa llista i va treure a aquests quatre territoris perquè es van comprometre a aplicar els estàndards internacionals de la lluita contra l’evasió fiscal. Actualment no hi ha països en aquesta llista⁵³.

Les inquietuds que els paradisos fiscals generaven al sistema financer global van provocar que el G7 convoqués l’any 1999 el *Foro de Estabilidad Financiera (FSF)*⁵⁴ i s’exposés la deficient regulació financera que existia. El Foro va concloure que la solució era que aquests territoris adoptessin i apliquessin els estàndards internacionals, sobretot en l’àmbit de cooperació transnacional. Al mateix temps van identificar els estàndards internacionals que s’havien d’aplicar i va encomanar al FMI la tasca de controlar i avaluar el compliment d’aquests mecanismes. Aquestes mesures que va prendre el Foro només es centraven simplement en el aspecte financer que provocaven els paradisos fiscals i no tenia en compte la raó de ser dels paradisos fiscals.

Al juliol del 2001 a Okinawa (Japó) els ministres de finances del G7 van elaborar un Informe sobre les “*Actuaciones contra el abuso del sistema financiero global*” per tal d’intensificar la cooperació i reforçar els marcs internacionals per combatre el blanqueig de capitals i la competència fiscal nociva. Aquest document assenyala que les iniciatives arrancades pel GAFI, OCDE i FSF plantegen les tres claus: estàndards antiblanqueig de

---

⁵² A progress report on the jurisdictions surveyed by de OCDE global forum in implementing the internationally agreed tax standard. Progress made as at 2nd April 2009. Recuperat de: <http://estaticos.expansion.com/esticas/documentos/2009/04/listaocde.pdf>

⁵³ WEINER, J.M. (2003). *OECD Forum on Harmful Tax Practices Marks Fifth Year*. Tax Notes International. Vol. 31, Num. 3. p. 236. Citat a Calderón, JM y Martín, A.(2004). *Las normas antiparaiso fiscal españolas y su compatibilidad con el derecho comunitario*. Cronica Tributaria Num. 111/2004 (41-98).

⁵⁴ Posteriorment es va convertir en un òrgan permanent amb seu a Basilea.

capitals, competència fiscal perjudicial i deficient regulació financera. Als paradisos fiscals se'ls demanava que milloressin els seus sistemes legals i institucions en vuit punts que anaven des de demanar una major cooperació internacional fins a eliminar les pràctiques fiscals perjudicials, abolir l'excessiu secretisme o la necessitat d'identificar al client.

La Unió Europea ha creat un pla de lluita en contra del frau fiscal on en primer lloc es recomana adoptar, per part del conjunt de països que integren la UE, una posició de força en contra dels paradisos fiscals. Per tal de dur-ho a terme, s'intenta utilitzar uns criteris comuns i es convida als Estats membres a identificar aquests paradisos i a introduir-los dins de les llistes negres. Aquesta recomanació també pretén convèncer als països que es consideren paradisos fiscals i que no són membres de la Unió Europea de la necessitat d'aplicar les normes de governança que regeixen dins de la UE. Així mateix el que es proposa és que els 27 països que formen la Unió Europea comptin amb una llista única i que de forma unitària plantegin una estratègia comú per evitar que segueixin havent zones opaques en matèria d'informació tributària. A més a més, també es preveu que per tal d'evitar que les empreses eludeixin pagar els seus impostos, els països de la UE haurien de reforçar els convenis de doble imposició vigents per tal d'impedir que les empreses que exerceixen la seva activitat en més d'un país hagin de tributar en tots ells, però que tampoc s'aprofitin dels buits existents per tal de no tributar en cap dels països⁵⁵.

Espanya ha adoptat la tècnica de les llistes tancades, que ja utilitza l'OCDE i el GAFI, per enumerar els països o territoris que son considerats per l'Administració Tributària com a paradisos fiscals. Conforme al Reial Decret 1080/1991 la llista està composta per 48 territoris (ANNEX III), elaborada amb criteris diferents als que les altres dues organitzacions utilitzen. Amb posterioritat entra en vigor el Reial Decret 116/2003, de 31 de Gener, on s'incorpora una disposició segons la qual deixaran de tenir consideració de paradís fiscal aquells països o territoris que firmin amb Espanya un conveni per evitar la doble imposició internacional amb una clàusula d'intercanvi d'informació o acord d'aquest intercanvi en matèria tributària (ANNEX IV). Les mesures tributaries

---

⁵⁵ COMUNICACIÓN DE LA COMISIÓN AL PARLAMENTO EUROPEO Y AL CONSEJO. Plan de acción para reforzar la lucha contra el fraude fiscal y la evasión fiscal. Bruselas, 6.12.2012. COM(2012) 722 final. Recuperat de: http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/tax_fraud_evasion/com_2012_722_es.pdf

antiparadisos es manifesten en la normativa aplicada a les empreses per controlar l'ús dels paradisos fiscals amb finalitats evasives i la pèrdua d'avantatges fiscals per aquelles que es trobin en un paradís fiscal, així totes aquelles empreses que realitzin operacions amb paradisos fiscals no podran gaudir de beneficis ni incentius fiscals.

7. CONCLUSIÓ

L'objectiu principal del treball és aclarir el paper que juguen els paradisos fiscals en vers al finançament del terrorisme. Però de manera més específica aquest objectiu es pot dividir en dos blocs: per un costat la realització d'una investigació sobre els paradisos fiscals, englobant la majoria de conceptes que se'n deriven d'aquests territoris i fer una exposició de tots aquells aspectes essencials que ens ajuden a entendre què són; l'altre objectiu és fer una aproximació criminològica al terrorisme i a les tècniques empleades pels grups terroristes per tal de finançar-se i determinar la importància d'aquestes pràctiques en vers a que puguin dur a terme el seu objectiu final.

La principal dificultat plantejada en un primer moment ha estat establir una definició o un estàndard que permeti identificar què és un paradís fiscal, pel que la recerca d'informació ha estat molt exhaustiva per poder conformar les característiques d'aquests territoris. La complexitat dels conceptes de planificació fiscal, evasió fiscal i elusió fiscal, juntament amb els termes que se'n deriven, han dificultat la feina durant el primer bloc del treball.

Sense anar més lluny, una altra gran dificultat que ha plantejat el treball, és la falta d'una definició universal acceptada del concepte terrorisme. En aquest sentit la dificultat no només afecta al desenvolupament del treball sinó que és un fet que perjudica sèriament a la cooperació entre els Estats. Resulta curiós que les Nacions Unides no sigui capaç de posar remei a l'incapacitat dels Estats per posar-se d'acord en redactar una definició universalment acceptada i d'això en resulta que el problema és exclusivament polític i que hi ha Estats que no volen incloure segons quins actes de violència dins de la definició de terrorisme. No es tracta de fer un llistat exclusiu on adjudicar a la categoria de terrorisme totes les activitats de delinqüents i pertorbats, actes de terror i de violència amb motivació política, ja que amb això s'acabaria exagerant les amenaces i augmentaria la percepció pública d'inseguretat. Però sí que es tracta de que els Estats mostrin una cooperació i siguin fermes a l'hora de treballar en conjunt per a la repressió del terrorisme. Com a proposta, sempre tenint en compte la meua posició d'estudiant i la dificultat que aquesta proposta pot comportar, considero que dins de les Nacions Unides es podria crear un organisme especialitzat i dedicat a la cooperació en contra del terrorisme. La Resolució 1373 (2001) suposa un gran feina en

quant a la prevenció del finançament del terrorisme i la tasca del Comitè Contra el Terrorisme es basa en comprovar el compliment formal d'aquesta resolució. El que aquest nou organisme faria és una tasca d'articulació de la cooperació internacional amb l'objectiu d'intensificar-la. Es dedicaria a controlar el compliment de les Resolucions fetes pel Consell de Seguretat en aquest àmbit i proporcionaria una assistència tècnica als Estats membres que ho requerissin a més d'intervenir amb els Estats que tinguessin situacions més problemàtiques. Aquestes tasques estarien desenvolupades per personal especialment qualificat, preparat per treballar amb informació confidencial i amb els coneixements adequats. En aquest sentit, i havent realitzat els estudis del Grau de Criminologia, considero oportú que aquests llocs de treball, entre d'altres professionals tals com mediadors, fossin coberts per criminòlegs especialitzats en delinqüència econòmica i terrorisme.

Després d'haver realitzat el treball, és evident la connexió existent entre el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, fet que produeix que la lluita contra ambdós comportaments també estigui molt lligada. La investigació i detecció de les trames financeres que uneixen als components dels grups terroristes pot aportar una gran i valuosa informació per a la prevenció de futurs delictes i ajudar a la captura dels criminals. A més, en algunes circumstàncies, el finançament dels grups terroristes provenen d'actes delictius que posteriorment requereixen el blanqueig d'aquests fons. El que succeeix és que la prevenció del blanqueig de capitals és una tasca menys complexa que la prevenció del finançament del terrorisme. Considero necessari destacar que la primera idea, abans de realitzar el treball, era que els grups terroristes es finançaven a través de delictes tals com el narcotràfic, els segrestos, les extorsions, etc. però la realitat del finançament del terrorisme és molt més variada ja que els fons que alimenten als grups terroristes en molts casos tenen origen legal. És evident que les mesures adoptades per combatre el blanqueig de capitals afavoriran a ofegar financerament als grups terroristes, però han d'existir mesures específiques en contra d'aquest finançament. Sense anar més lluny, un dels motius de que la banda terrorista ETA es debilités va ser l'ofegament econòmic que se'ls va fer a través d'una gran cooperació internacional en contra del finançament del terrorisme.

No hi ha dubte que després dels atemptats a Nova York l'any 2001 i posteriorment a Madrid l'any 2004 s'ha reafirmat la idea de que el terrorisme és un fenomen polític, social, moral i religiós que va més enllà de ser una manifestació de resistència en contra

dels estats o dels poders públics. Només una resposta coordinada a nivell internacional tant en matèria de prevenció com en l'àmbit repressiu respecte al terrorisme pot reduir l'amenaça que aquest representa. Mostra d'aquesta preocupació és que en els darrers anys la meta prioritària ha estat el finançament del terrorisme, i així ho han mostrat els organismes internacionals com l'OCDE o el GAFI treballant per intensificar la lluita en contra dels paradisos fiscals i creant informes i treballs per denunciar l'ús d'aquests territoris. Sense anar més lluny, la mateixa OCDE ha proclamat una tolerància zero amb els paradisos fiscals, qüestió que no es manifestava durant el segle XX.

Les característiques particulars dels paradisos fiscals, que s'exposen al llarg del treball, proporcionen un ambient positiu de cara a que els grups terroristes amaguin els seus fons o blanquegin els diners obtinguts il·legalment. Amb això no es vol dir que la funció principal i essencial dels paradisos fiscals sigui aquesta, perquè ben coneguts són els casos de persones mediàtiques a les quals se'ls han destapat comptes a paradisos fiscals, fet que en sí no és il·legal, sinó que no declaren l'existència d'aquests comptes i el que fan es evasió fiscal. Però sí que hi ha una relació directa entre aquests territoris i el terrorisme, i caldria la supressió d'aquests paradisos fiscals per aturar el terrorisme. El que passa és que en definitiva aquests territoris són un instrument de l'economia internacional, que afavoreix a l'evasió fiscal, que beneficia a alguns països i que avui per avui sembla que no s'està disposat a afrontar i a desmantellar, potser perquè tot el que s'hi destaparia darrera tindria una dimensió mundial molt grossa i hi estarien involucrades grans empreses o governs.

8. BIBLIOGRAFIA

Abel, M. (2013). Volumen mundial del blanqueo de dinero, evolución del delito en España y jurisprudencia reciente sobre las últimas modificaciones del Código Penal. *Revista General de Derecho Penal*, 20, 1 – 33.

Agnew, R. (2010). *A general strain theory of terrorism. Theoretical Criminology*, 14, 131 – 153.

Álvarez, D. i Eguidazu, F. (2007). *Manual de prevención del blanqueo de capitales*. Madrid: Marcial Pons Ediciones Jurídicas y Sociales.

Arsovska, J.(2014). Organized Crime. The Encyclopedia of Criminology and Criminal Justice. Primera Edició, 1 – 8.

Blanco, I. (1997). *El delito del blanqueo de capitales*. Pamplona: Ed. Arazandi.

Calderón, JM y Martín, A.(2004). Las normas antiparaíso fiscal españolas y su compatibilidad con el derecho comunitario. *Cronica Tributaria* Num. 111/2004 (41-98).

Cano, M.Ángel. (2009). Reflexiones en torno al “viejo” y al “nuevo” terrorismo. *Revista Española de Investigación Criminológica*, artículo 7. Recuperat de: www.criminologia.net

Chavagneux, C. Y Palan, R. (2007). *Los paraísos fiscales*. España: Ed. Trajecte.

Del Cid, J.M. (2007): *Blanqueo de capitales y lavado de dinero*. Barcelona: Ed. Deusto.

Escario, JL. (2011). *Paraísos fiscales: los agujeros negros de la economía globalizada*. Madrid: Ed.Catarata: Fundación alternativas.

Falcón y Tella, R. y Pulido Guerra, E. (2013). *Derecho fiscal internacional*. Madrid: Ed. Mariscal Pons.

Finckenauer, James O. (2007). *Mafia and Organized Crime*. Oneworld Publications.

Fleet, N. (2009). Razón y dominación: La legitimidad en Weber como orientación simbólica de la acción política. *Revista austral ciencias sociales*, 16. Recuperat de: http://www.biblioteca.uach.cl/biblioteca_virtual/revistas_uach.htm

González, E. (2002). *La violencia en la política: perspectivas teóricas sobre el empleo deliberado de la fuerza en los conflictos de poder*. Departamento de Publicaciones del CSIC (España).Valencia: Ed. Tirant lo blanc

González, J.L. (2009). *Financiación del terrorismo, blanqueo de capitales y secreto bancario: un análisis crítico*.

Guillén Ferrer, M. José. (1997). *El secreto bancario y sus límites legales (límites de derecho público)*. Valencia: Ed. Tirant lo Blanc.

Hernández, J. (2005). *Los paraísos fiscales*. Madrid: Ed. Akal.

Hinojosa Martínez, Luis M. (2008). *La financiación del terrorismo y las Naciones Unidas*. Madrid: Ed. Tecnos.

Laqueur, W. (2003). *Una historia del terrorismo*. Título original: *A history of Terrorism*. Traducción de Tomás Fernández Aúz y Beatriz Eguibar. Barcelona: Ed. Paidós.

Martínez Selva, José M. (2005). *Los Paraísos fiscales: uso de las jurisdicciones de baja tributación*. Madrid: Ed. Dijusa.

Molina, E. y Pedraza, M. A. (2011). Paraísos Fiscales: Una aproximación a escala global. Revista OIKONOMOS 12 de Setembre, Any 1, Vol. 2. Recuperat de <http://oikonomos.unlar.edu.ar>

McCulloch, J. i Pickering, S. (2005). Suppressing the financing of terrorism: proliferating State Crime, Eroding Censure and Extending Neo-colonialism. *British Journal of Criminology*, 45, 470 – 486.

Peláez, J.M. (2013): Españoles por Suiza. Salvados, La Sexta. Disponible des de: http://www.lasexta.com/W/programas/salvados/noticias/%E2%80%9Cmientras-existan-paraisos-fiscales-imposible-combatir-toda-delincuencia-organizada_2013112400124.html

Prieto, M^oJose. (1995). La planificación fiscal internacional y en el ámbito de la Unión Europea. *La Elusión fiscal*. Revista de Estudios Europeos, 11. Recuperat de <http://uvadoc.uva.es/handle/10324/3006>

Roth, J., Greenburg, D. i Wille, S. (2004). Monograph on Terrorism Financin, National Commision on Terrorist Attacks upon the United States. Recuperat de http://govinfo.library.unt.edu/911/staff_statements/911_TerrFin_Monograph.pdf

Ruggeiro, V. (2009). *La violencia política. Un análisis criminológico*. Barcelona: Ed. Anthropos.

Salto van der Laat, D. (2000). Los paraísos fiscales como escenarios de elusión fiscal internacional y las medidas anti-paraíso en la legislación española. *Crónica Tributaria*, 93. Recuperat de: http://www.ief.es/documentos/recursos/publicaciones/fiscalidad_internacional/Paraisos Fiscales_DiegoSalto.pdf

Sánchez, G. (2008). Las fuentes de financiación legales e ilegales de los grupos terroristas. *Revista Política y Estrategia*, 112. Recuperat de: <http://132.248.9.34/hevila/Politicayestrategia/2008/no112/3.pdf>

Serrano Antón, F. (2013). *Fiscalidad Internacional (1)*. Madrid: Centros de Estudios Financieros.

Souto, M. Abel. (2002). *El blanqueo de dinero en la normativa internacional*. Santiago de Compostela:Universidade, Servicio de Publicacións e Intercambio Científico.

United Nations. (2004). United Nations convention against transnational organized crime and the protocols thereto. United Nations. Office on Drugs and Crime. New York, 2000. Recuperat

de:http://www.unodc.org/documents/middleeastandnorthafrica/organised-crime/UNITED_NATIONS_CONVENTION_AGAINST_TRANSNATIONAL_ORGANIZED_CRIME_AND_THE_PROTOCOLS_THERETO.pdf

Vega Borrego, F.A. (2003). *Las Medidas contra el treaty shopping: las cláusulas de limitación de beneficions en los convenios de doble imposición*. Madrid: Ministerio de Hacienda, Instituto de Estudios Fiscales.

Weber, M. (2012). *Sociología del poder: Los tipos de dominación*. Traducido por ABELLÁN, JOAQUÍN. Madrid: Ed. Alianza, SA.

WEBGRAFIA

www.ciponline.org

www.diariodenavarra.es

www.elmundo.es

www.europa.eu

www.fatf-gafi.org

www.laverdad.es

www.oecd.org

www.revistaelobservador.com

ANNEX I

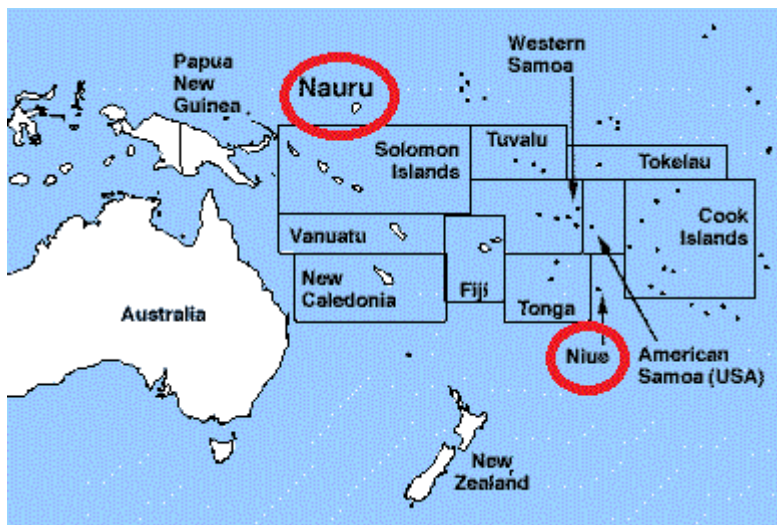
Paradisos fiscals que compleixen els criteris de l'Informe de l'OCDE de l'any 2000.

Andorra	República de las Maldivas
Anguila – Territorio de Ultramar del Reino Unido	República de las islas Marshall
Antigua y Barbuda	Principado de Mónaco
Antillas Holandesas	Montserrat – Territorio de Ultramar del Reino Unido
Aruba – Reino de Holanda	República de Nauru
Commonwealth de las Bahamas	Niue – Nueva Zelanda
Bahréin	Panamá
Barbados	Samoa
Belice	República de las Seychelles
Islas Vírgenes Británicas – Territorio de Ultramar del Reino Unido	Santa Lucía
Islas Cook – Nueva Zelanda	Federación de San Cristóbal y Nieves
Commonwealth de Dominica	San Vicente y las Granadinas
Gibraltar – Territorio de Ultramar del Reino Unido	Tonga
Granada	Turks y Caicos – Territorio de Ultramar del Reino Unido
Guernsey/Sark/Alderney – Dependencias de la Corona Británica	Islas Vírgenes Norteamericanas – Territorio Externo de los EE.UU
Isla de Man – Dependencia de la Corona Británica	República de Vanuatu
Liberia	
Principado de Liechtenstein	

*OECD 2000 Report, Towards Global Tax Co-operation.

Xipre, Malta, Mauricio i Seychelles van ser les primeres en sortir de la llista. L'any 2009 van seguir Gibraltar, Mònaco, Liechtenstein, Guernsey, Jersey, l' Illa de Man o San Marino i d'altres com les Illes Caiman, les Illes Vírgenes Britàniques, Turks i

Caicos, Antigua y Barbuda, Belize, Bahames, Samoa,... En l'edició del llistat elaborat per l'OCDE al Maig de 2012 només hi apareixen com a paradís fiscal Nauru i Niue.

ANNEX II

Llista de països o territoris no col·laboradors en la lluita contra el blanqueig de capitals i contra el finançament del terrorisme segons el GAFI.

<u>LLISTA</u>	<u>PAÏSOS</u>	<u>OPINIÓ DEL GAFI</u>
LLISTA VERMELLA	Iran i República Democràtica del Poble de Korea.	El GAFI fa una crida als membres i jurisdiccions del seu grup per tal que apliquin mesures per protegir als seus sistemes financers del risc del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme que emanen d'aquests països.
LLISTA NEGRA	Equador, Etiòpia, Indonèsia, Kenia, Myanmar, Nigèria, Pakistan, Santo Tomé i Príncipe, Síria, Tanzània, Turquia, Vietnam i Iemen.	Són països que no han progressat de manera eficient en quant a solucionar les deficiències o que no s'han compromès amb el GAFI per a desenvolupar un pla per solucionar aquestes deficiències. El GAFI fa una crida als seus membres perquè tinguin en compte els riscos que se'n deriven d'aquestes jurisdiccions.
LLISTA GRIS FOSC	Marroc i Tadjikistan.	El GAFI es mostra poc satisfet amb el progrés d'aquestes jurisdiccions. Si aquests territoris no realitzen les accions suficients en un pròxim termini el GAFI classificarà aquestes jurisdiccions com a fora del compliment dels acords amb el grup.
LLISTA GRIS	Afganistan, Albània, Algèria, Angola, Antigua y Barbuda, Argentina, Bangladesh, Bolívia, Brunei Darussalam, Cuba,	Aquests països seguiran treballant amb el GAFI per solucionar els temes pendents identificats en els informes d'avaluació mútua sobre el seu règim anti blanqueig de capitals i

	Cambotja, Kuwait, Kyrgyztan, Mongòlia, Namíbia, Nepal, Nicaragua, Filipines, Sri Lanka, Sudan, Tailàndia, Zimbabwe.	finançament del terrorisme.
--	---	-----------------------------

*Llista de països no cooperants segons el GAFI. Primer trimestre de 2013.

ANNEX III

Paradisos fiscales en base al Reial Decret 1080/1991.

Principado de Andorra	Islas Marianas
Antillas Neerlandesas	Mauricio
Emirato del Estado de Bahrein	Montserrat
Sultanato de Brunei	República de Naurú
República de Chipre	Islas Salomón
Emiratos Árabes Unidos	San Vicente y las Granadinas
Gibraltar	Santa Lucía
Hong-Kong	República de Trinidad y Tobago
Anguila	Islas Turks y Caicos
Antigua y Barbuda	República de Vanuatu
Las Bahamas	Islas Vírgenes Británicas
Islas Caimanes	Islas Vírgenes de Estados Unidos de América
Islas Cook	Reino Hacheita de Jordania
República de Dominica	República Libanesa
Granada	República de Liberia
Fiji	Principado de Liechtenstein
Islas de Guernesey y de Jersey	Gran Ducado de Luxemburgo
Jamaica	Macao
República de Malta	Principado de Mónaco
Islas Malvinas	Sultanato de Omán
Isla de Man	República de Panamá
República de San Marino	República de Seychelles
República de Singapur	

ANNEX IV

Països que surten de la llista de l'Agència Tributària Espanyola en base al Reial Decret 116/2003 de 31 de Gener.

Principado de Andorra	Antillas Neerlandesas
Aruba	República de Chipre
Emiratos Árabes Unidos	Hong-Kong
Las Bahamas	Barbados
Jamaica	República de Malta
República de Trinidad y Tobago	Gran Ducado de Luxemburgo
República de Panamá	República de San Marino
República de Singapur	